

NOVA DOBA

Študijska knjižnica
dolž. iztis

Ljubljana

Stane celoletno 120 K, mesečno 10 K. — Oglasi za vsak mm
višine stolpca 1 K 20 v. Reklama med tekstom, osmrtnice in
zahvale K 1'50 — Posamezna številka stane 50 par - 2 K.

Izhaja

vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmayerjeva ul. št. 1. pritličje. Telefon št. 65
Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.066.

Vesele božične praznike

želita vsem čitateljem „Nove Dobe“

UREDNIŠTVO in
UPRAVNIŠTVO

IVAN PREKORSEK:

Božično pismo.

Ko smo bili mali doma, smo se veseli svetega večera in božičnih praznikov. Že tedne poprej smo pripravljali »paradiž« in jaslice, in »ruta« pod križem v kotu nad mizo je bila vsako leto nova, in vsako leto so bili novi, iz zlatih črk tiskani verzi na njej. Na sveti večer je gorela cel večer in celo noč v hiši luč, vse je bilo praznično pospravljeno in umito, častitljiva kmečka peč je grela sobo, sedeli smo za pečjo in ležli smo mali in zadovoljni na toplo peč. Vsi smo govorili bolj tiho, vsem nam je bilo v srcih toplo in lepo. Ta večer smo imeli najmanjši in najmlajši pravico, da nismo šli spat, čakali smo do polnočnice. Kdor je že hodil v šolo, je smel že tudi k polnočnicam, in ležli smo po snežnih stezah ter si svetili s treskami.

Ali nam ne vstajajo ti lepi spomini vedno živi in sveži te dni v naših dušah? Nam vsem, ki smo pod kmečko streho in v slovenski kmečki hiši živeli najmlajša otroška leta in se pozneje iz šol, dela in poklicev na sveti večer vsako leto tako radi vračali domov k svojim starišem, bratom in sestram — k svojim mladim, lepim spominom?

Ljubezni in domu je bil posvečen sveti večer in sveti dan, to je bila vsebina teh praznikov za slovensko hišo, odeta v poezijo zime, snega in tople hiše, in vere v Onega, ki se je rodil na svet, da prinese svetu ljubezen in mir.

Sin Božji, veliki učenik sveta in nebes je prišel na svet, da nas uči ljubezni. On, ki je vse na svetu najvišje ljubil. Zapustil nam je nauk ljubezni in postavil je človeštvu svoje učence, da oznanjajo njegov nauk ljubezni vesoljnemu svetu od roda do roda.

Kako se danes uresničuje na svetu nauk ljubezni in mira? Svet je poln krivice in sovražnosti, in oni, ki bi naj bili učeniki ljubezni, so ta nauk že davno zavrgli in hodijo po potih in za cilji, ki niso posvečeni Bogu in ne navajajo člove-

štva k Bogu in ljubezni.

Mi Slovenci smo živeli dobo, ko se je že tesala za nas mrtvaška rakev, za nas mrliča, in naš nemški dedič je že ne- strpno čakal, kedaj zatismo za vedno oči. Velika, strašna svetovna vojna je grozila, da nas in naše južne slovanske brate pokoplje v grob, da iz njega več ne vstanemo. Štirikrat smo med vojno obhajali božične praznike, bili so žalostni in težki. Koliko je naših slovenskih rodbin, ki niso trpele in plakale?

Praznično oblečene in bojno opremljene so odhajale marškompanije daleč v mrzle, snežene Karpate. Poslavljali smo se boječe od onih, ki so šli trpet in umirati za domovino, ki je nismo imeli in je nismo poznali. Mrzlo je bilo, bil je velik sneg — sveti večer leta 1914. Koliko se jim ni povrnilo nikdar več, ostali so pozabljeni in pokopani neznankje tam v tujem svetu, v službi ideje, ki je nam kopala grob. In mi doma smo trpeli, molčali in nismo godrnjali. Kdor pa je mislil drugače, kdor je veroval v naše osvobojenje, zasledovali in preganjali so ga lastni bratje in ga izročali cesarski pravici — izdajalca!

Peti Božič 1. 1918 smo obhajali v osvobojeni domovini Jugoslaviji. Komaj tri leta so potekla od tedaj, zdí se, da je silno dolgo, da smo bili omamljeni sreče in poezije kakor mali otročki, ki hite k jaslicam in božičnemu drevescu in se vesele svetlih luči in sladkih darov.

Praznikom je sledil — delavnik, rešničen in trd, kakor je življenje. Danes stopamo po cestah, ki so kamenite in trde, kakor so bile one tamdoli na kraških tleh, v naših srcih pa je ljubezen in vera v domovino, tako velika in silna kakor pomladansko solnce, ki rodi v zemlji življenje.

Mi verujemo v ljubezen, delo in življenje, verujemo in delamo za izpreobrnjenje onih, ki iz osebne sebičnosti ali nevednosti skrunijo danes sveto našo jugoslovensko domovino.

Za naše osovbojenje Bogu hvala, in čast spominu onih, ki so za nas dali življenje. Naši mladini, ki prihaja iz naših učilišč pod streho domače slovenske hiše, našim slovenskim rodbinam na vaseh in v mestih lepe božične praznike v miru in ljubezni!

Zahtevajmo v vseh gostilnah in kavarnah računske liste CMD!

sil, vendar je strmina v poštev prihajajočih voda, ki so vrhu tega zelo oddaljene od glavnih komunikacij, le majhna. Posebne važnosti so vodne sile za Svlico, ki nima lastnih premogovnikov. Isto velja za Avstrijo, ki je ob preobratu izgubila skoraj ves premog. Španija ima sicer precej vodnih sil, a jih je dosedaj le malo izrabila. Velike važnosti so vodne sile za Francijo in Italijo, vendar jih je premalo, da bi zadostovale njihovim razviti industriji.

Tri velike evropske države, namreč Anglija, Rusija in Nemčija imajo le eno petdesetino PS na prebivalca. Rusija je agrarna država ter rabi vsled tega le malo sil. Tudi v bodoče se v Rusiji ne more razviti industrija, ker so njene zaloge na premogu le majhne in nima vodnih sil. Poljedelstvo bo torej za Rusijo tudi še nadalje glavni dohodek.

Pa tudi Anglija in Nemčija, ki sta danes industrijsko najbolj razviti državi, se bodeta morali v tistem hipu povrniti k poljedelstvu, ko bodo njuni zakladi premoga izčrpani, ter ga ne bo mogoče nadomestiti z vodnimi silami. In tako bo zopet velik del teh dveh držav zaraščen

Mir, n. r. dr. V. Kukovec:

Pred odločitvijo vprašanja samouprav v Jugoslaviji.

Kmalu bomo stali pred važno nalogo, da si uredimo samouprave. Občinske samouprave v neki obliki že imamo, toda o teh danes ne govorim, ampak o višjih samoupravnih enotah, o velikih županijah, ki jim dajejo tudi drugo ime, oblasti. Ne govorim danes niti o sedežih teh oblasti in mejah, ampak o stvari sami. Obseg je določen v ustavi le splošno s tem, da ne more biti v eni taki samoupravni enoti več nego 800 tisoč prebivalcev. Okoli te številke je bilo v narodni skupščini mnogo boja, bila je prvotno manjša, ali pri sami misli, da bi naj bila še večja, kar smo tudi slovenski demokrati poslanci hoteli, bil je odgovor prvih državljkov, da naj jih ne imamo za kake otročaje, ki bi mogli o tem sploh le za trenutek razpravljati. Med temi nista bila samo gospoda Davidovič in Pribečević, ampak zelo odločno tudi g. Pašič. Kolikor je meni znano mišljenje naših prvih državljkov, pripravljeni so vzeti v obzir na primer radikalni političarji k večjemu kake želje, da se uradniški aparat v pokrajinah v sedajni obliki še nekaj časa vzdrži, nikogar pa ni, ki bi pripustil, da bi ne začele kar najprej delovati županijske ali oblastne skupščine in jaz mislim, da bomo volili prav kmalu poslance v te male deželne zbornice.

Ko je šla Avstrija proti koncu, hoteli se je tudi ona obnoviti v ti obliki in je bilo govora o spodnještajerskem upravnem okrožju, dočim ti bila Češka imela 5 okrožij. Mi Jugoslavlani storimo pa fa korak glede samouprav ob početku in ne ob koncu našega državnega življenja. Vidim jih že kmetovalce in obrtnike, prve moze narodovega zaupanja, kako se podajajo na pot v Maribor, v Ljubljano, v Zagreb, v Karlovec na jesensko zasedanje, ki ima na dnevnem redu prvi proračun izdatkov in dohodkov za prihodnje leto. Slovenci ob severni meji bodo prvič rešeni potrebe razpravljati tam o jezikovnih pravicah, kajti te so hvala bogu zajamčene.

Naš Savinčan in Pohorec, naš Prekmurec in ptujski Poljanec bodo pa vodili tam živahne razprave, kaj potrebuje naš kmetovalec in obrtnik, kakšna naj je naša gospodarska politika. Isti hip bo v Ljubljani Posavec in Gorenjec, Notranjec in Dolenjec stal pred velikimi gospodarskimi nalogami, med katerimi bode

z gozdovi, kakor pred 2000 leti ob času Tacita.

V statistiki, ki mi je bila na razpolago, so izražene vodne sile za vse balkanske države, to je za Jugoslavijo, Rumunijo, Bulgarijo, Grčijo in Albanijo skupno in znašajo 0.6 PS na prebivalca, kar znači, da imajo imenovane države več vodnih sil na razpolago, nego je njihova potreba. Statistika vodnih sil, (gl. št. 3), ki jo je za Jugoslavijo sestavil inž. Vrbanič, nam daje sledečo sliko: V Dalmaciji, Hrvatski in Slavoniji, Sloveniji, Bosni in Hercegovini ter v Bački, Banatu in Baranji imamo skupnih konjskih sil 1,300.000. Za Srbijo, Makedonijo in Crno goro, kjer se ni vodila tozadevna statistika, se aproksimativno računa 1 milijon 500.000 PS, torej skupno v Jugoslaviji 2,800.000 PS, to je na prebivalca 0.21 PS. Od navedenih konjskih sil jih je dosedaj izkoriščenih samo okroglo 130.000 ali na prebivalca samo 0.01 PS to je komaj 21-ina vseh razpoložljivih vodnih sil. Iz tega sledi, da je za razvoj industrije, posebno elektrokemične, ki naj bo neodvisna od drugega premoga, v Jugoslaviji še mnogo prilike. Slika pa nam tudi ka-

tadi vprašanje, kako bomo prišli najlažje do sinjega Jadrana in v širni svet za služkom in osigurali boljši kruh doma naši deci. Prvikrat bodo izbrisane prejšnje umetne meje proti mogočnemu gospodarskemu in kulturnemu središču naših bratov Hrvatov, proti Zagrebu, s katerim bomo stopili v prirske in korisne stike. Mariborska skupščina bode volila odsek, ki naj stopi v dotiko z Varaždinci zaradi zboljšanja prometa med Prekmurjem in Slovenskimi goricami na eni strani, in preko Lendave v Medjimurje na drugi. Železnica Rogatec — Krapina bode predmet živahne razprave. Poseben odsek bode dobil takoj naročilo, da se pogaja z Ljubljano glede ureditve bolnišnic in medsebojne pomoči.

Tudi delavski zastopniki bodo od predsednika oblasti zahtevali, naj vpliva na vlado v Beogradu, da oživi v zakonu zajamčene posredovalnice za delo, obrtniki pa, da naj vojni minister vsem oblastnim skupščinam sporoči program nabav za vojno upravo. Trгоvec bode interpelliral zaradi izpopolnitve carinske službe v Mariboru in zahteval, naj veliki župan stori svojo dolžnost pri ministrstvu financ. Učitelji bodo pozvali kmete na posebno medstrankarsko sejo, da se pospeši organizacija za varstvo šol odrasle dece, zadrugarji bodo zahtevali, da jim oblastna skupščina gre na roko glede olajšav za nabavo umeinih gnojil. Županski odbor bode dobil nalogo nemudoma izdelati načrt o zložitvi malih občin, ki so brez moči in kot take nespособne skrbeti za potrebne ceste, ker si niti izobraženega tajnika ne morejo zdraveti. Kdor ima živejšo domišljijo nego jaz, bode se v nove velike naloge vživel še bolj in misli znabiti že danes na kandidatski govor kot oblastni poslanec.

In zakaj bi ne bilo tako! Saj nam nikdo ne bode pomagal, če si sami ne pomagamo. Saj je vendar to, primerneje polje dela nego prisluškovati starim nemškutarjem, ki sejejo nezaupanje med brati enega naroda, in nasediti spletak domačih spletkarjev, ki sejejo nezadovoljstvo in prepir. Tako bode naše življenje kmalu ozdravelo od vojnih bolezni in težav, odpiral se bode naši deci pogled na cvetočo Jugoslavijo, spoštovano in čislano od vsakogar. Poslanec narodne skupščine v Beogradu in ministri bodo pozorni sledili razpoloženju v oblastih in našli vzpodbudo za velike organizatorne načrte, tleče se cele države.

Na ministrski seji bode minister notranjih zadev podal poročilo, da se je pre-

že, da se je dosedaj od vseh jugoslovenskih pokrajin v Sloveniji največ vodnih sil izkoristilo.

H koncu naj še omenim, da se je tudi že skušalo izkoristiti silo oseke in plime, to je periodičnega padanja in dviganja morske gladine vsled privlačnosti lune in sonca in vsled upliva zračnega tlaka. Tehnično bi bilo to vsekakor izvedljivo, vendar bi bili investicijski stroški za potrebne naprave tako visoki, da bi bila vsaka rentabilneta izključena. Pomisliti je treba le, da je sila oseke in plime na take razdalje porazdeljena, da bi bila njena koncentracija v gospodarskem oziru praktično neizvedljiva.

Se iz dveh drugih virov bi se dalo črpati energijo in to sta veter in direktni solnčni žarki. Njihov skupni učinek je izredno velik, 5000 do 70.000 krat večji nego energija istočasno porabljenega premoga. Znano je, da se uporabljala sila gibaiočega se zraka za pogon takozvanih mlinov na veter. Vsled neenakomernosti sile vetra pa je celo v iako vetrovnih krajih kot na pr. na Danskem njegova izraba neekonomična. Mlini na veter, ki so v Evropi v rabi od 11-ega

B. BAEBLER:

Premog in vodne sile.

(Predavanje na Ljudskem vseučilišču v Celju dne 21. novembra 1921.)

(Konec.)

Pod št. 1 in 2 spodaj objavljeni statistični podatki nam kažejo razpoložljive vodne sile v posameznih delih sveta in v poedinah državah. Ako računamo, da odgovarja potrebam enega prebivalca 0,5 PS, tedaj vidimo, da Evropa in Azija nimata dovolj vodnih sil, s katerimi bi krili vso današnjo potrebo energije. Največ vodnih sil pride na prebivalca južno-ameriških republik, pa tudi Avstralija jih ima mnogo. Severna Amerika, ki je sploh bogata na prirodnih zakladih, ima tudi vodnih sil več na razpolago, kot je njena današnja potreba.

V Evropi stoji Islandija na prvem mestu, to pa zaradi relativno malega števila prebivalstva. Za njo pride Norveška, ki silno racionalno izrablja vodne sile in ki bo postala sčasoma v industrijskem oziru vodilna država. Švedska in Finlandija imata sicer dovolj vodnih

vo jesensko zasedanje v vseh 26 oblastnih skupščinah izvršilo v najlepšem redu, le glede vprašanja financ naj pokliče minister nujno pripravi za narodno skupščino nov načrt, kako se naj dobijo denarna sredstva za posle, ki so se tako bujno razvili. Ali ne bi bilo hvaležno delo, da naše časopisje otvori takoj anketo o načinu dela v oblastnih skupščinah? To bi tudi zelo dobro došlo narodni skupščini, ker je dotična razprava kmalu na dnevnem redu.

IVAN REBEK:

Celje.

Mesto, ki ima že nad 2000 let staro zgodovino in krasno lego pod vzhodjem Savinskih planin, se prikupe vsakemu tujcu, ki je bil — četudi le kratak čas — gost tega prijaznega mesteca.

Ako se živimo v življenje mesta za 40 let nazaj, moramo poudariti, da je že pod režimom propale Avstrije živele bujno in burno narodno življenje. Prvi javni znak Slovenstva v tem mestu je bila celjska Čitalnica, katera ima že čez 5 križev za seboj. Čitalnica, koje zgodovino smo že to leto čitali v »Novi Dobi«, je bila namenjena le prosveti takrat še zelo malo zavednega naroda. Notranje delovanje članov Čitalnice pa je kmalu udarilo v smeri dela za gospodarski in politični napredek članov in celega naroda. Vsako posvetovanje o novih načrtih v tej smeri se je vršilo v okrilju Čitalnice. Iz nje je izhajala inicijativa za splošno denarnih zadrugah zavodov, iz nje je izšel Celjski Sokol, Celjsko pevsko društvo, društvo Dijaški dom, Občeslovensko obrtno društvo itd. Mirno lahko trdim, da je Celjska čitalnica mati vse prosvetne in gospodarske organizacije, kar je imamo ne le Celjani, ampak sploh Slovenci na bivšem Štajerskem.

Kdor se je od nekdaj zanimal za naše javno življenje, se bo z veseljem spominjal, kako smo pod vodstvom blagopokojnega dr. Ivana Dečka preresetavali v Čitalnici voline imenike za vsakokrajne volitve, kako se je razdeljevalo delo in s kakšno vneto je vsak šel na svoje mesto, da izvrši dano mu narodno nalogo. Smelo trdim, da je bilo to v Celju središče narodnega, gospodarskega in političnega delovanja.

Brezdvomno je, da bo Celje z ustanovitvijo dveh oblasti za Slovenijo ter s tem, da bo sedež ene v Ljubljani, druge pa v Mariboru, znatno izgubilo na svojem ugledu. Da Celje vendar le veliko pomeni, kaže dejstvo, da ga hoče imeti zase in ljubljanska i mariborska oblast. Gotovo je pa, da se za naše mesto niti s strani Maribora niti s strani Ljubljane po končni rešitvi vprašanja ne bo skrbelo v oni meri, kakor Celje po svoji zgodovini, po svoji legi in po svojem gospodarskem pomenu zasluži. Mogoče je celo, da nam bodo skrčili naše urade. S tem bi pričela pešati tudi naša trgovina in obrt, pešati naše kulturno življenje.

Tega ne smemo pripustiti in da to preprečimo, se moramo strniti vsi pravi možje čistega in nesebičnega značaja. Ne le obdržati moramo, kar imamo, ampak gledati moramo, da dobimo v Celje še kake nove urade.

stoletja, izginjajo drug za drugim.

Direktno toploto sonca izrabljamo za pogon strojev na ta način, da zbiramo njegove žarke s pomočjo velikih zrcal ter z njimi grejemo vodo v kotlu, ki je priključen na parni stroj. Prva taka naprava je bila konstruirana leta 1860-ega, najbolj znana pa je ona, ki jo je znašel Amerikanec John Ericsson leta 1888. Pri eksperimentih, ki jih je napravil v New Yorku, je dosegel z zrcalom do 10 m² metrov površine 1 PS. Enaki poskusi so bili pozneje izvršeni v Egiptu in sicer z zrcalom 1200 m² površine. Pri teh poskusih so dosegli samo 1 PS na 20 m² površine, torej skupno 60 PS. Ako se ti stroji izpopolnijo, se bodo dali v takih krajih, kjer so primerne klimatične razmere, na primer v Arabiji, Mezopotaniji ter v delih Španije, Grčije in Severne Amerike gospodarsko prav dobro izkoristiti.

Št. 1. Vodne sile.

PS v milijonih:

Azija	236
Afrika	160
Sev. Amerika	160
Južna Amerika	94
Evropa	65

Vsporedno s tem pa mora iti naše delo za povzdigo naše industrije. Obstojmo moramo okrepiti in ustvarjati moramo novo. Ne tujimo samo, kaj bo s Celjem, ampak energično se poprimimo dela. Ne množimo samo kapitala v denarnih zavodih, ampak pustimo, da se kapital tudi udeleži v novem ustvarjanju.

In v to svrhu dajem baš sedaj ob božičnih praznikih v razmišljanje našveti: **sestavi naj se za celjsko okoliš industrijski svet.** Ta imej nalogo iskati novih poti za ustvarjanje industrije v Celju in okolišju. Razpiše naj nagrado za onega, ki bi stavil najboljši in naikonkretniji predlog, katera panoga industrije bi pri nas najbolje uspevala, bodisi z ozirom na teren, podnebje, surovine, ki so na razpolago itd.

Želel sem vzbuditi s temi vrsticami v naših domačih krogih dobro razpoloženje k novemu napredku in gospodarskemu razvoju zdej res slovenskega Celja.

Politične vesti.

POLOŽAJ V BEOGRADU.

Beograd, 21. dec.

Muslimani so danes znatno reducirali svoje zahteve, da dobe ministrstvo za vere.

Pojavila pa se je druga nova težkoča. Dozdajni vojni minister general Zečević je član oficirske organizacije »beka roka«, ki je v nasprotju z drugo organizacijo pod imenom »črna roka«. Že ob priliki zadnje sestave vlade se je proti njegovemu imenovanju za vojnega ministra pojavil odpor, ker spada na to mesto brez dvoma nevtralen mož. Takrat je Pašić izjavil, da bo Zečević le začasno minister. Sedaj ga je pa zopet hotel predlagati, proti čemur se je zlasti v demokratičnih vrstah pojavil hud odpor.

Vsled tega se tudi danes nova vlada še ni definitivno sestavila.

Narodna skupščina je odgodena do sestave nove vlade.

Beograd, 22. dec.

Demokrati so tudi danes z vso odločnostjo vztrajali pri zahtevi, da se izvrši sprememba v osebni vojnega ministra. G. Davidović je predlagal, da se končne rešitve vprašanja Pašić sam prevzame portfelj vojnega ministra. Pašić je o tem predlogu poročal kralju, ki je predlog odobril, vsled česar je za jutri pričakovati imenovanja novega kabineta.

Izid ljudskega glasovanja v Šopronju je poslaniška konferenca v Parizu potrdila. Izvršila se bo aplikacija glasovanja menda v tem smislu, da bodo pripadli kraji, ki so glasovali po večini za Avstrijo, Avstriji, ostali pa Madžarski.

Zakonodajni odsek Narodne skupščine bo delal tudi čez božične praznike.

Novi zagrebški občinski svet je imel v četrtek 22. tm. prvo sejo. Mandata Stipice Radića in Slavka Kaurića nista bila verificirana, ker v prejšnjem obč. zastopu nista hotela priseči in sta vsled tega za dobo 3 let izgubila državljanske pravice. Pri glasovanju o tem so se blokaši odstranili.

Razmejitvena komisija, ki določa meje med Jugoslavijo in Madžarsko, je

Avstralija 30
PS na prebivalca:

Azija	0,27
Afrika	1,14
Sev. Amerika	1,27
Južna Amerika	5,25
Evropa	0,13
Avstralija	3,75

Št. 2. Vodne sile.

PS v milijonih:

Združene države	100
Izlandija	2
Norveška	13
Švedska	6,7
Finlandska	2,6
Balkanske države	10
Švica	1,5
Španija	5,2
Italija	5,5
Francija	6
Avstrija in Ogrska	6,2
Nemčija	1,43
Angleška	1
Rusija	3

PS na prebivalca:

Združene države	1
Izlandija	22
Norveška	5,2

vsled slabega vremena do 25. febr. prekinila delo. Naša delegacija se je preselila v Osjek.

Celjske novice.

TROSTOV KONCERT V CELJU.

Danes objavljamo spored koncerta umetniške dvojice Trost, ki se bo vršil 5. januarja 1922 v mali dvorani hotela »Union« v Celju. Ta vseskozi umetniški spored je sledeči: 1. Bach-Liszt: Variacija na kantato »Weinen, klagen...« (ga. Claire Trost-Fiedler); 2. L. v. Beethoven: Sonata apassionata, op. 57 (g. Anton Trost); 3. a) Chopin: Nocturne v cis molu; b) Chopin: Balada v g-molu; 4. a) Skriabin: Nocturne (samo za levico); b) Sauer: Boite a musique; c) Liszt: Legenda »Sv. Frančišek gre čez morje« (ga. Claire Trost-Fiedler); 5. Vit. Novak: Balada po Byronovem »Manfredu«; 6. Čajkovskij-Pabst: Evgenij Onjegin, koncertna parafraza (g. Anton Trost).

Nikdo naj ne zamudi, da si o pravem času preskrbi vstopnico za ta dosedaj prvi umetniški klavirski koncert v Celju. Predprodaja vstopnic v trafiki g. M. Kovač v Aleksandrovi ulici prične 28. decembra.

Nekaj besedi o sporedu samem priredjenem prihodnjic.

RUSKI IGRALCI V CELJU.

Dne 26. in 27. tm. nastopajo v tukajšnjem Narodnem domu (v veliki dvorani) ruski igralci-umetniki družbe Skomoroh ter priredijo dva večera zabave in smeja s plesom ruskih narodnih plesov, z dueti, koncertom in kabaretom. Vsakokrat se vrši predstava ob 8. uri zvečer. Vstopnice so po 5 Din. Sedelo se bo pri mizah.

Za Jugoslov. Matico je daroval g. Drag. Sirec 64 K.

Pravoslavna cerkvena občina v Celju. V sredo zvečer je imel odbor za osnove pravoslavne cerkvene občine v Celju sejo, v kateri se je sklenilo: da se na pristojnih mestih doseže odobrenje za ustanovitev pravoslavne cerkvene občine v Celju; da se dela na to, da bo v Celju stalno pravoslavni svečenik in da se čimprej prične z nabavo in zbiranjem materiala in denarja za gradnjo cerkve.

Za pravoslavne božične praznike pride v Celje svečenik in obdrži službo božjo.

Celjska Čitalnica je imela 17. tm. svoj občni zbor. Predsednikom je bil ponovno voljen starosta celjskih Slovencev g. dr. Jos. Serbec.

V svet okrajnega zastopa celjskega je imenovan nanovo g. Fr. Zdošek, posestnik v Hruševcu.

Vojaški novinci, ki so se odzvali — mislimo — precej polnoštevilno, so bili v četrtek zvečer odposlani z vlaki v garnizije. Konstatirati moramo, da vojaška uprava v Celju organizacije kaserniranja novincev ni dobro izvedla, vsled česar je prišlo do neljubih prizorov na ulicah, ki so zlasti prve dni prihoda bile polne pijanih novincev, katerih mnogi so se obnašali, kakor da so prišli iz kulakarske dežele. Prišlo je tudi tuhtam do pretepoz, vendar so vesti o smrtih izidih teh tepežev, ki so krožile po mestu, neresnične. Želimo v imenu ugleda vojaške uprave in naše države, da organizacija

Št. 3. Vodne sile.
Skupne vodne sile v Jugoslaviji.

Dalmacija	150.000 PS
Hrvatska in Slavonija	250.000 PS
Slovenija	320.000 PS
Bosna in Hercegovina	600.000 PS
Bačka Banat in Baranja	130 PS
Srbija, Makedonija in Crna Gora	1.500.000 PS

Izkoriščene vodne sile v Jugoslaviji:

Dalmacija	45.000 PS
Hrvatska in Slavonija	6.000 PS
Slovenija	70.000 PS
Bosna in Hercegovina	12.000 PS
Bačka, Banat in Baranja	130 PS

zacija pri vpoklicih boljše funkcije. Želeli je pa tudi, da se z zažuganjem strogih kazni onemogoči v bodoče, da tri četrtine novincev pridejo v totalno pijanem stanju. Z ysemi sredstvi se naj skuša izbiti žalostna razpada in nazor, da novinec mora biti pijan, kadar prihaja k vojakom. Velika je razlika med dobro voljo in živinsko pijanostjo!

Na tukajšnji realni drž. gimnaziji je v noči od srede na četrtek v drugem nadstropju počila vodovodna cev in zgodila bi se bila lahko velika nesreča, da ni g. prof. Brodar, ki zaradi stanovanjske mizerije spi začasno v svojem delovnem kabinetu, pravočasno opazil neizgode. Nekatere sobe so bile že poplavljenе. Tudi v konferenčni sobi je nekaj škode. Pouk v četrtek in petek je moral izostati.

Prememba posesti. Hišo ključavničarskega mojstra, sedaj tovarnarja pri Ljubljani, g. Antona Koserja na Martoborski cesti je kupil te dni g. Ivan Rebek, veleobrtnik v Celju, z vsemi delavnicami vred. Namerava si urediti tam tvorniško podjetje. Kakor čujemo, znaša cena 2 in pol milijona kron.

Cene mesa se te dni v Celju znatno zvišajo. Kakor je za naše prebivalstvo to težek udarec, moramo vendar pravci na ljubo priznati, da dozdajne maksimalne cene mesa vočlegled današnjim tržnim cenam živine niso mogoče. Dobili smo s strokovnjaške strani poročilo, da so vsled neprešlanega izvoza živine čene živi teži živine sledeče narasle: za prama vole 28—30 K, za srednje klavne vole 26—27 K, za debele telice in krave 22—24 K, za bike 20—22 K, za srednje krave 15 K, za krave-klobasarije 10—12 K, za teleta 25—27 K. Z iste strani in mnogih drugih strani dobivamo poročila o strašnih posledicah ogromnega izvoza živine, ki so se ponekod že pričeli kazati, da bo namreč izvozna politika ministra Pučila in drugih veleagrarščev peljala do katastrofe v naši živinoreji. O tem prihodnjic obširneje.

Aretirana je bila Filijavž Ana, brezposelna vdova iz Oplotnice, v četrtek zvečer na tukajšnjem kolodvoru radi prostitucije. V registraciji tukajšnjega kolodvora si je priredila 5 četrtink vina in 12 cigaret Dimitrij Kočević, bivši strojnik v karbidni tovarni v Rušah, ne da bi hotel plačati. Na poziv plačilnega natakarja se ga je usmilla policija.

Prijatelj lepih kožuhov. Fint kožuh trgovca Samuela Majerja iz Zagreba, vreden 25.000 K, se je Juriju Koroscu, mizarju in posestniku v Skofljavi, v kavarni »Evropa« tako dopadel, da si ga je prisvojil in takoj oblekel. Izsledili so ga v glavni trafiki in aretirali.

Naša je Potisk Jožeta iz Pohorja na Glavnem trgu pred trgovino Stiger eno plečeno novo žensko bluzo (jopci) iz bele volne in 1 par novih ženskih spodnjih hlač iz rujavkaste volne. Dobi se na mestnem magistratu.

Tatvina. Karlu Bernardiju, hotelrju pri »Belem volu«, je ukradel hlapec Karl Slatinšek 30—35 kg masti v vrednosti 3.800 K. Pri prodaji mu je pomagal Fr. Čujež, delavec pri Ktrbischu, ki je ukradel svojemu gospodarju Josipu Ktrbischu jedilno orodje: 33 vilic, več žlic in tri nože. Oba so zaprli.

Vandalizem v mestnem vrtu. Vajenec J. F. pri trgovcu P. je obkolil in pokvaril edino drevo »srebrne jelke« v mestnem vrtu ter povzročil do 3000 K škodo. Poslal ga je trg. pom. D. v Medlog k veleposestniku Leskovsku po nekoliko več srebrne jelke; P.-u pa je bilo menda v Medlog predaleč, in je šel v mestni vrt. Znesek za povzročeno škodo je založen. Pazite na javne nasade in jih ne poškodite!

Mestno gledališče v Celju.

Uprava mestnega gledališča nam sporoča, da ostane gledališče radi rušnja ga popravila centralne kurjave do nadaljnjega zaprto.

Obrtni vestnik.

Občni zbor Občeslovenskega obrtnega društva. Vabila na občni zbor, ki se vrši na Stefanovo dne 26. decembra, so se razposlala samo drštvenim članom. Ker je pa zborovanje z ozirom na važna gospodarska predavanja, združena z zborom, za obrtnike splošnega pomena.

vabljeni so na zborovanje vsi obrtniki celjski in izvenceljski. Kdor še ni včlanjen, mu je na zborovanju dana prilika za pristop.

Dnevni red zborovanja Občesno-venškega obrtnega društva dne 26. decembra se spremeni v toliko, da predava o poslovnem davku g. fin. svetnik Selar. Obrtništvo posebno opozarjamo na to predavanje, ki bo dalo priliko, da povemo svoje želje glede nznosnih davčnih bremen. Zelo aktualno bo predavanje našega stvarnega prijatelja g. dr. Božiča, ki bo obrazložil naše mnenje glede razdelitve Slovenije v oblasti iz gospodarskega stališča. Zborovanju bo prisostvoval minister socialne politike g. dr. Kukuljević, ki je obljubil poročilo o stanju najvažnejših socialnih vprašanj in bo torej dal obrtnikom priliko, da izrazijo svoje tožadve želje (zaščita mladeži, starostno zavarovanje, svobodni dela itd.). Zaradi obsežnega dnevnega reda se začne zborovanje brez ozira na število navzočih točno ob 9. uri in prošimo, da se ga ne moti s poznejšim prihajanjem. Zborovanje se vrši v hotelu »Balkan«.

CFNJENI NAROČNIKI »NOVE DOBE«.

Vkljub neprestanemu podraževanju tiskarskih potrebščin v zadnjih mesecih nismo za preteklo mesec zvišali naročnine. Ker so pa cene papirja in drugih potrebščinam zopet poskočile ter so se meze tiskarskega oseblu opetovano morale zvišati, smo prisiljeni, to storiti za prihodnje leto.

Upamo, da ostanete tudi v bodoče naši zvesti naročniki in nam sedaj ob Novem letu vsak naročnik naj pridobi še vsaj enega novega. To ne bo težavno, saj je iz pisave našega lista razvidno, da se bojimo za pravico in resnico, da se bojuje za upravičene interese vseh slojev in proti vsemu, kar bi eden ali drugi stav, kar bi celi narod, celo državo oškodovalo.

Naročnina »Novi Dobi« za trikrat v tednu je od 1. jan. 1922 naprej:

celoletno	48 Din.
polletno	24 Din.
četrtletno	12 Din.
mesečno	4 Din.

Samo sobotna številka »Nove Dobe« stane:

celoletno	20 Din.
polletno	10 Din.
četrtletno	5 Din.
mesečno	2 Din.

Naročnikom, ki se dolgujejo za leto 1921 naročnino, smo zapisali na naslovnem listu, koliko znaša zaostala naročnina. Prosimo jih, da zaostanek zadnji čas do 10. januarja vpošljejo, ker bi se jim sicer moral list zaradi reda brez izjeme ustavit.

One cenj. naročnike pa, ki so že poslali kaj naročnine za leto 1922, prosimo, da nam vpošljejo diferenco.

Priložili smo danes v to svrhu vsem cenj. naročnikom položnice.

Prilagam pa tudi letos naročnikom stenski koledar za leto 1922.

Uprava »Nove Dobe«.

Sokolstvo.

Iz Polzele. Telovadno društvo Sokol na Polzeli naznanja tem potom vsem bratskim društvom in prijateljem Sokolstva, da je odstranilo svoj gledališki oder iz gostilne g. Cimpermana ter se vnaprej ustalilo v gostilni narodnega gostilničarja g. Fr. Sušterja p. d. Orgelbauer, kjer bo imelo tudi svoje običajne sestanke in seje. Zdravo!

Rajhenburg. Miklavžev večer v Rajhenburgu se je izvršil nad vse sijajno. Obdarovanih je bilo nad 70 otrok, 40 je naš vrli Sokol sam preskrbel primerna darila. Kako srečne so se čutili ubogi otročiči, katerih sv. Miklavž ni prezrl v njih revščini! Kako zvesto so poslušali njegov krasni domoljubni nagovor! Po oficijelnem delu in odhodu mladine so odrasli še nekaj časa posedeli v prijaznih prostorih narodne Unšoldove gostilne. Med ubranim petjem in navdušenimi govori je čas kaj kmalu potekel. Prav posebno nam je omeniti lepih besed naše preizkušene Sokolice gospe Lizike Kunnejeve, ki je obljubila Sokolu v imenu domačega narodnega ženstva svetinjo — sokolski prapor. Bratje streho, sestre prapor, a vsi skupaj svoje vse za domovino! — Prosvetni odsek Sokola nam pripravlja lep Silvestrov večer v poznati Cijlmetodarski hiši Kosarjevi. Dve enodeljanki, pomembna alegorija in bog zna,

kaj se še vse pripravlja v gostoljubnem Agreževem podstrešju. Da dela naš Sokol za prosveto naroda, to nam najbolj sprčuje razveseljivo dejstvo, da odpre se tokom tekočega leta dvojce javnih knjižnic: Sokoli in Sokolice, le tako čvrsto naprej brez ozira na desno in levo! Skoraj zapojete tudi vi ono lepo davorijo: »Naj se vije naš sokolski prapor, za svobodo vsi v boji!«

Pri Sv. Marjeti na Dravskem polju se ustanovi Sokol.

Dnevna kronika.

PRIHODNJA ŠTEVILKA »NOVE DOBE« izide zaradi praznika v ponedeljek (na Štefanovo) še le v sredo 28. dec. z datumom od četrta 29. dec.

Današnja številka obsega 10 strani.

Novi občinski volilni red za Slovenijo se bo razširil tudi na Dalmacijo ter Bosno in Hercegovino.

Kopalnice po šolah uvedejo v Zagrebu in sicer na vseh mestnih ljudskih šolah za šolsko mladino.

Radi jugoslovensko-nemške trgovske pogodbe, ki je bila nedavno podpisana, se jeze italijanski listi, češ da je to demonstracija naše države proti Italiji, ker bi jugoslovanska vlada na podlagi zelo ugodnih določb te pogodbe lahko vršila pritisk na Italijo pri sklepanju jugoslovensko - italijanske trgovske pogodbe.

Razdelba civilnih oblik pri vojaški intendanci je zaključena z 31. dec. 1921 in je vsaka osebna ali pismena intervencija pri tej ustanovi brezuspešna in naj se opusti. Samo ujetniki, ki so se vrnili po 1. maju 1921, morejo dobiti še civilno obleko, ako imajo tožadveno uradno potrdilo pristojne občine in orožniške postaje. Natančna navodila so bila vposlana na okrajna glavarstva v obvestitev občin.

Naši javnosti. Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani se obrača na naše občinstvo s prošnjo, da pomaga podpirati naše revne akademike ljubljanske univerze. Subvencija, ki jo dobi društvo od vlade, ostane kljub naraščajoči draginji enaka, marsikateremu naših akademikov bo postal nadaljni študij nemogoč. Da se pomaga tem našim akademikom, je izdala P. D. J. A. za božične počitnice nabiralne pole in prosti našo javnost, da daruje v ta namen svoj obol.

V Kranju je umrl 21. tm. odvetnik dr. Val. Štempihar, ki je bil sovrstnik pisatelja Jos. Jurčiča.

Državni prispevki k živlenskimi potrebščinam v Avstriji. Kakor znano, je avstrijska vlada dozdaj prispevala na podlagi zakona o živlilnih delavstvu in uradništvu k živlenskimi potrebščinam. Sedaj pa so se vse parlamentarne skupine zedmile, da se ti prispevki polagoma ukinejo, in sicer najprej prispevki za moko in mast že z novim letom, za druge stvari pa v treh etapah. Tako bo prihranila Avstrija mesečno 10 milijard K.

Poplavljenno mesto. Mesto Hull na Angleškem je 17. tm. deloma preplavila voda, ki je prestopila bregove. Cestno-želez. promet je bil onemogočen, ukinitve na je bila razsvetljava ter telefonski promet. Človeških žrtev ni bilo. Škoda cenijo na 250.000 funtov šterlingov (okoli 280 milijonov naših kron).

Dopisi.

Teharje. Novoustanovljeno pevsko društvo »Marjetica« na Teharjih vabi vse ljubitelje petja, kakor tudi vse one, ki ljubijo domačo slovensko zabavo, na svojo prvo prireditev, ki se vrši na Štefanovo t. j. 26. t. m. od 16. (4.) ure naprej v vseh gostilniških prostorih pri Joštu na Teharjih. Na vspredu je petje mešanega oziroma moškega zbora, veliki srečolov, božično drevo i. t. d. Vstopnina 1 Din. Priskrbljena so topla in mrzla jedila, kakor tudi dobra pijača. Dobrodošli med nami!

Trbovlje. Za prisednika v gerentski sosvet naše občine je imenovan sedaj tudi g. Ferd. Roš iz Hrastnika.

Polzela. Invalidno društvo Braslovce podružnica Polzela priredi na Štefanovo 26. tm. ob 3. uri popoldan v prostorih g. Cimpermana narodno igro »Razvalina življenja«. Med odmori svira godba na lok. Čisti dobiček je namenjen invalidom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz šmarskega okraja. (Iz popotne torbe.) Ko sem pred kratkim hodil po raznih občinah šmarskega okraja, sem

marsikaj našel za svojo popotno torbo, in to bom po malem izročil Vam, g. urednik, da boste videli, kako izvrstni kristjani so klerikali. Najprvo vzamem na muho Sv. Štefan. Pravili so mi razni kmetje pri Sv. Štefanu, da, če bo še dolgo sedanji župnik razburjal s svojo strankarsko politiko tukajšnje prebivalce, se je batil, da bo sčasoma izgubil marsikakega vernega kristjana. Pravi duhovniki, kateri se niso vtikali v politiko, so nas učili že v šoli in pozneje tudi v cerkvi, da je naša krščanska dolžnost, da drug drugega ljubimo, in zopet katekizem govori: ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! Tudi naš župnik bi moral vzeti še katekizem v roke in se naučiti resnic, katere so v katekizmu zapisane. Namesto politike na prižnici pa naj vzame evangelij v roke in ga ljudem razlaga. Mislil je, da bo naprednjake s tem ustrašil, da je pokojnemu Žaberlu odrekel vsako cerkveno ceremonijo, pa se je motil. Tudi raz prižnice dne 8. tm. izgovorjene besede, da pokojni Žaberl ni bil njegov prijatelj, so potrdile, da so duhovniki Močnikove vrste bolj politični strankarji, kakor pa Kristusovi namestniki. Žaberlova smrt in njegov pogreb sta pa nas kmete potrdila in še povečala naše prepričanje, da je klerikalna stranka največja nasprotnica kmetijskega stanu. V njej se nahajajo sami prepirljivi, obrekovalci in skrunitelji katoliške vere. Mi kmetje pa pokazimo, da hočemo pokojnega Žaberla posnemati v pravičnosti in da bodemo prijatelje pridobivali kakor je delal on. Tudi on je bil pravičen, gostoljuben in zaveden mož, ki se ni ustrašil župnikovega političnega kričanja raz prižnice že pred volitvami v drž. skupščino, da bo on vsakemu naprednjaku ob smrti odrekel cerkvene obrede. Močnik, le tako naprej, kam te bo to privedlo, če si količkal še pri zdravi pameti, si lahko misliš. Take izjave in Tvoj nastop pri Žaberlovi pogrebu nas nič ne strašijo. Poprej nas je že bilo precej, sedaj pa nas je veliko število zavednih naprednjakov, ki se bomo znali proti Tvojemu nesramnemu strankarstvu bojevati. Vsem naprednjakom pri Sv. Štefanu pa želim veselo božične praznike. Vsako medsebojno sovražstvo naj z letošnjim božičem preneha, delajmo po vzgledu rajnega Žaberla, pomagajmo tam kjer treba, da bodemo tudi mi na Sv. Noč lahko zapeli: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje«. — Popotnik.

Socijalna politika.

ZAVAROVANJE KMETIJSKIH DELAVCEV.

Z ozirom na našo notico z dne 17. dec. pod zaglavljem »Socijalna politika«, nam pošilja poslanec g. Jos. Drofenik sledeče pojasnilo:

O prilike razprave zakona o zavarovanju kmetijskih delavcev je bil sprejet moj predlog, kojega sem stavil v smislu našega strankinega programa. Predlog je glasil: Pod istimi pogoji in isto organizacijo naj bodo zavarovani vsi stalni poljoprivredni radnici z vlastitim gazdinstvom i poljoprivredni službenici. U svrhu provodjenja ovog zavarovanja se nalaga ministru za socialnu politiku dužnost da u roku jedne godine provede ovo osiguranje i propiše zato naročiti pravilnik. Tako stoji stvar, tako je bil predlog in tako je besedilo zakona. Moj predlog je šel za tem, da so tega zavarovanja deležni pred vsem vinčarji, majerji in žagarji itd. z lastno hrano ter nastavljeni, soferi, upravniki itd. na veleposestvih. Obveznost zavarovanja, kakor je iz besedila zakona jasno razvidno, ne velja za hlapce in dekle in takozvane sezonske (poletne) delavce, koji se sicer prostovoljno lahko zavarujejo ne obstoja pa nikaka obveznost za nje. Ravno tako ne bode zavarovanja kmetijskih delavcev in nastavljenec (službenika) izvedeno po enem kopitu, kakor za industrijske mestne delavce, temveč je obvezan resortni minister, da v teku jednega leta predpiše poseben pravilnik.

ALKOHOLNA IN PROTIALKOHOLNA STATISTIKA ZA SLOVENIJO V LETU 1920.

Koncesijoniranih gostilničarskih in krčmarskih obrti se izvršuje v Sloveniji 6026. Te obrti so v smislu obrtnega reda drž. zak. št. 89 z dne 16. VIII. 1907 čl. 16 razdeljene sledeče:

toči in na drobno prodaja pivo, vino,

sadjevec in žgane opojne pijače 312, pivo, vino in sadjevec 2599, žgane opojne pijače 305 obrtnikov.

Obrt se izvršuje v 4984 slučajih osebno, 389 po namestniku in 653 po namestniku.

Koncesij je bilo ukinjenih kazensko začasno 47, trajno 11 in iz raznih drugih razlogov 512, skupaj 570, na novo podeljenih pa 217.

Tako pride na 185 oseb 1 gostilna in 308 oseb 1 točilnica žganih opojnih pijač.

Raznih vrst opojnih pijač se je zavželo: piva 170.000 hl, vina 270.790 hl, sadjevca 73.664 hl in sadnega žganja 4 tisoč 200 hl v skupnem znesku 1.405 milijonov 100.000 K.

Na eno osebo odpade torej povprečno 49 l opojnih pijač v vrednosti 1312 kron. Tu ni všteto žganje, ki ga izdelujejo posamezne tvrdke iz špirta, isto tako ne iz inozemstva uvoženo žganje in vino.

Oblastveno je bil dovoljen ples v javnih prostorih v 1700 in prekoračenje krajevno - policijske ure v 1730 slučajih z 2197 nadurami.

Radi prestopkov naredb ministra za notranje zadeve z dne 13. XI. 1918, št. 752, o omejitvi točenja alkoholnih pijač, je bilo kaznovanih 1357 oseb z 121.335 K denarja in 633 dni zaporne kazni. Največ oseb, med njimi tudi večje število ženskega spola, je bilo obsodjenih radi javne pijanosti.

6026 alkoholnih podjetjem stoji nasproti 8 brezalkoholnih gostiln in 56 podjetij za izdelovanje brezalkoholnih pijač t. j. sodavice, pokalice in sadnih sokov, ki pa vsled pomanjkanja sirovin le v presledkih obratujejo.

V boju proti alkoholizmu se je poverjeništvu za socialno skrb udeleževalo sledeče:

Ustanovilo je dne 21. I. 1920 protialkoholni sosvet kot posvetovalni organ protialkoholnemu oddelku sestojč iz zastopnikov raznih državnih oblasti, izobraževalnih in telovadnih organizacij v Ljubljani.

Potom organov protialkoholnega oddelka se je izvedla po raznih krajih Slovenije kontrola nad izvrševanjem vladnih naredb, tičočih se omejitve pijančevanja, ob kateri priliki se je ugotovilo med drugim zlasti več slučajev protipostavnega točenja in prodaje žganih opojnih pijač.

V skrbstvo za alkoholike je bilo prevzetih uradnim potom in na podlagi prošnje njih svojcev v Ljubljani več oseb. V njih zdravljenje in ublažitev družinskih razmer v obče se je ukrenilo vse potrebno. V enem slučaju je bil bolnik postavljen pod varuštvo, v drugem pa vsled popolnega pomanjkanja zdravilišča za alkoholike v Jugoslaviji oddan v enoletno zdravljenje bolnišnici v Stendencu.

V svrhu protialkoholne propagande so se vršila v 43 urah predavanja, katera je posetilo okoli 5.000 oseb. Vsako predavanje je pojasnjevalo 60 skioptičnih slik. Največ zanimanja za te prireditve je pokazalo industrijsko delavstvo.

Uradu so bili v omejitve pijančevanja stavljeni od strani raznih izobraževalnih organizacij med drugimi tudi sledeči predlogi:

1. uvede naj se praktično nadzorstvo produkcije in prodaje alkoholnih pijač;
2. izvede naj se revizija koncesij za žganjetoč, ki se vrši v zvezi z drugo obrtjo;
3. vsem, ki imajo gostilne v najemu, pa se drugače lahko preživljajo, naj se odvzamejo koncesije;
4. zahteva naj se, da vsaka gostilna postreže tudi s hrano in brezalkoholnimi pijačami;
5. propagandno delo v svrhu omejitve pijančevanja naj se koncentrira najbolj pri mladini in sicer v šoli pri telovadnih organizacijah in društvi sploh, kjer se zbira mladina v kakršnekoli izobraževalne svrhe.

Prosveta.

V založbi Zvezne tiskarne v Celju je izšel »žepni koledarček«, ki obsega poleg koledarja za leto 1922 rodoslov našega kraljevskega doma s slikama + Kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja in Nj. Vel. kralja Aleksandra I., vojni red, pošne pristojbine, kolektivne, seznam celjskih telefonskih naroč-

nikov, poimenovanje celjskih ulic in beležke. Dobi se v Celju pri Zvezni tiskarni, tvrdki Goričar & Leskovšek ter v Mariboru v papirni trgovini g. Weixla. Cena 5 Din.

Cankarjev zbornik. Spominu Ivana Cankarja posvetil »Ljubljanski Zvon«. Založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1921. Str. 180. Cena 18 Din, vez. 21 Din, po pošti 2 Din več. K tretji obletnici Cankarjeve smrti je izšel ta spominski zbornik, ki bo dobro došel vsem, ki se zanimajo za umetnika in človeka Cankarja. Temu imenu služijo priobčeni članki o Cankarju in številna njegova do sedaj še nenatisnjena dela in pisma. Zbirko odvarja prof. dr. Prijatelj z obširno analizo Cankarjeve umetnosti »Domovina, glej umetnik«. Prof. dr. Šerko analizira Cankarjevega »Polikarpa«, dr. R. Mole prinaša zanimivo gradivo o delovanju Ketteja, tega najmočnejšega iniciatorja in voditelja »Zadružanov«, N. Bartulovič analizira v hrvaško pisanem članku »Cankarova subjektivnost« etične podlage Cankarjevega dela. B. Vrbijal pa podaja češko pisan obširen pregled čeških prevodov iz Cankarja in člankov o Cankarju in njegovih delih. Večino prispevkov tvorijo Cankarjeva doslej še ne natisnjena dela: Satira na Mahniča iz rokopisnega zvezka ljubljanskih realcev, dve njegovi avtobiografiji, prve pesmi, pisma Aškercu, pisma prijateljem o njegovih dramah, albumski verzji, gradivo za »Erotiko«, predavanja o slovenski literaturi, akti njegovega političnega procesa zaradi predavanja o »Slovenih in Jugoslovanstvu« itd. Ta bogata vsebina je njej primerno res okusna zunanja oprema stavila »Cankarjev zbornik« v prvo vrsto naših letošnjih knjižnih daril za Božič. Prepričani smo, da bodo segli po njem ne le številni Cankarjevi ljubitelji, ampak tudi oni, ki jim je Cankar še vedno neka tu. O knjigi bomo še izpregovorili. Naroča se Cankarjev zbornik pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica nasproti Glavne pošte.

Vrh Razglednika. 3. zvezek. Na Prevaljah izhaja ilustriran, poljudno-znanstven mesečnik, (štev. stane 25 K pri ekspediji v Mariboru, Slovenska ulica št. 15). Razun lepe barvane podobe na čelu ima list še celo vrsto lepih slik, glasbeno prilogo in vsebino: Ljubljansko barje, Živalstvo naših gozdov, Fotografične panorame, Kajman, Kirgizi, Amaterstvo in šport itd. List stane 300 K na leto. Naroča se v Mariboru, Iv. Sušnik, Slov. ul. 15.

Narodno gospodarstvo.

RAZMIŠLJEVANJA O VINSKI TRGATVI 1921 NA DRŽ. VINARSKI IN SADJARSKI ŠOLI V MARIBORU.

(Poroča ravnatelj Andrej Žmavc.)

(Dalje.)

V našem podnebnju, v našem severnem pasu kvalitetne vinske produkcije ni edino odločina množina sladkorja v moštu za dobrote in vrednost vina kakor kolikortoliko v vinorodnih krajih z izrazito južnim podnebjem; zato bi bila računsko podlaga za določitev vrednosti, n. pr. »za vsak % sladkorja je liter moštla krono več vreden«, v mnogih slučajih napačna in krivična; kajti kvaliteta se pri nas neprimerno boljše in bolj razvija tudi pri manjših prirastkih na sladkorju, čim je gotova zrelost grozdja dosežena ali celo preokračena. Za kvalitete zlasti sortnih vin pri nas ni tedaj vobče odločilna množina alkohola, ampak pravo razmerje, ona nebeško lepa harmonija vseh na okus in ves človeški organizem dobro učinkujočih vinskih sestavin, ki vseh še ni razkrila znanost, a jih pozna izvežbani pivec, ki razume tako izborno kapljico res tudi pravilno in pametno uživati. Zato so pa naša kvalitetna vina samo z 10 do 12 volumnih % alkohola neprimerno finejša nego najboljša južna vina s preko 15 vol. % alkohola, ki prevladuje, ni krit in vezan, kakor se izražamo, da vino naravnost neprijetno diši po njem, ako tako neharmonično alkoholno vino povohamo. Za primerjanje kvalitet pri enoinistih sortah v enakih razmerah glede klime, lege in zemlje je pa določevanje sladkorja in kisline v moštu zadosten pripomoček v veliki praksi pri določevanju vinske vrednosti. Končno odločuje vendar le dober — jezik.

Znano je, da je kvalitetna vinska produkcija baš v severnem vinorodnem

paša naše države, tedaj v Sloveniji, prav znatna; koliko več bi znašala nje vrednost, da smo čakali s splošno trgovijo vsaj do 10. oktobra, še več, ako bi bili ž njo čakali do 15. oktobra, do Terezijevega! Recimo, da bi se bil sladkor pomnožil povprečno le za 3%, bi znašal povisek na sladkorju pri letošnji vinski produkciji Slovenije, ki bi se mogla ceniti morda na kakih 700.000 hl, 2.100.000 kg sladkorja, a višja vrednost pridelka, računana za vsak kg % in liter mošta samo z 1 K, 210 milijonov kron (70 milijonov litrov po 3 K več!), katera svota je šla bržkone samo slovenskim vinogradarjem letos v izgubo radi prerane splošne trgovatve.

Nimamo nikake organizacije niti zakonskih predpisov za določevanje začetka glavne trgovatve. Ko bi imeli vsaj dobre vinarske zadruge na širši podlagi, moglo bi se marsikaj dobrega ukreniti zadružnim potom tudi v tem oziru. Tako pa gre vse, kakor kdo hoče, ne zavedajoč se lastnih gospodarskih koristi, tem manj se meneč za splošne koristi. Ker ni primerne organizacije, niso vinogradi zadostno zastraženi; zato so tatvine grozdja na dnevnem redu, zlasti blizu večjih krajev in čim so posamezniki že obavili vinsko trgovatve. Šolski vinograd »Kalvarija« je deloma prav dobro zagrajen in je bil razen tega dan in noč nepretrgoma zastražen; vendar so silili vanj klateži z enega ali drugega konca, kjer ravno ni bilo straže. Zgodilo se je celo, da je straža prišla takojimovanega »boljšega gospoda in gospe« v vinogradu ter ga odredila iz vinograda proti zavodu na obračun; medtem so pa vdrli drzni umoviči z druge strani v vinograd, da je čuvaj čedni parček raje izpustil ter prepodil drzneže, ki so mu utekli — kajpak vsi nekaznovani. Med takimi nepridipravi je na žalost največ nedorasle šolske mladine — brez nadzorstva in zaposlenosti. Mučno-žalostni prizori so se dogajali, ko so obiskovali vinograde nepovabljeni gostje iz vojašnic, kterim ni bil kos niti čuvaj niti gospodar. Upamo, da je skrbna vojna oblast že napravila konec takim neljubim pohodom za vedno. Najmanj, kar bi se takoj moglo in moralo ukreniti v varstvo vinogradov brez posebnih novih zakonov, je po mojem mnenju, da bi se oblastveno zaprla vsa pota, ki držijo k vinogradom, ob času, ko so glavna dela v njih obavljena in začne grozdje zoreti. Kdor pa ta pota neobhodno rabi, ker tamkaj biva in nima drugega pota ali ceste, bi moral imeti posebno uradno legitimacijo, ki mu dovoljuje hoditi in voziti po takih potih. Straženje vinogradov bi se tako poenostavilo in pocenilo, hkrati pa vendar tudi poostriilo. Slične uredbe in še mnogo strožje se drugod že od nekaj uveljavljajo z največjim pridom.

Z daljšim odlašanjem trgovatve je zvezan naravno tudi gotov riziko, kterega se pa letos ni bilo bati, ker smo se lahko zanašali na izkušene stare vremenske preroke in lastna vremenska opazovanja. Moramo se sploh odločiti za kar mogoče pozne trgovatve, ako hočemo pridobiti trajen boljši sloves našim vinskim pridelkom, ki naj ne bi bili namenjeni v prvi vrsti za lokalni konzum, ampak za inozemstvo, ako naj ima naše vinogradištvo narodno-gospodarski pomen, kakor je potrebno tudi za njega obstoj v bližajočem se konkurenčnem boju na svetovnem vinskem trgu. (Dalje prih.)

POLJEDELSTVO, INDUSTRIJA IN NAŠE FINANCE.

V zagrebškem »Trgovcu« objavlja ravnatelj Gospodarskega društva v Zagrebu, sedaj vsenčliski profesor na poljedelski visoki šoli, dr. Frangeš članek, ki zasluži pozornost in ga zato podajemo v izvlečku.

Naša država proizvaja veliko več surovin prvotne produkcije, kakor končnih produktov industrije. Smoter naše politike pa mora biti čisto drugačen: Skrbeti moramo, da predelamo v kar največjem obsegu surovine v finalne produkte. Zakaj izvažamo žito, ko bi ga lahko v naših mlinih predelali v moko in je kot tako izvažali, pri tem pa obdržimo še povrhu doma vse žitne odpadke za krmo? S tem bi zaposlili na tisoče delavcev in nameščencev. Zakaj izvažamo cele črede živine bodisi žive ali zaklane v tujino, mesto, da bi se doma izdelali razni mesni izdelki in ti za drag denar prodajali drugam? Surove kože naj bi se izdelale v kožne fabrikate, sladkorna pesa v sladkor, koruza v spi-

rit itd. Toda žalibog se na to temeljno zahtevo pri nas ni jemalo dovolj obzira. Agrarna reforma je na vsak način potrebna, dati moramo ljudstvu iz preoblikovanih krajev — izvzemši seveda industrijske kraje — zemlje, na kateri dostojno živi in pošteno dela. Zakoni za izvršitev agrarne reforme so vobče zelo dobri, toda način in čas izvedbe nista v mnogih slučajih odgovarjala splošnim koristim.

V Češkoslovaški so izvedli agrarno reformo, a niso zamenjali in kontundirali pojma veleposestnik in veleposestvo. Najprvo so izvedli agrarno reformo na periferiji na velikih posestvih tujerodcev in naselili zdrav nacionalen živeč, tako, da tvorijo ti ljudje prave narodne granice. Seveda v Češkoslovaški ni bilo razkosanje veleposestev združeno s tako nevarnostjo kakor pri nas, ker ima tam mali posestnik veliko večji smisel za agrikulturo ko pri nas.

Dva eklatantna primera bodeta najbolje razjasnila, kako je neekonomsko izvajanje agrarne reforme zmanjšalo poljoprivredno produkcijo in s tem oškodovalo industrijsko produkcijo sladkorja in špirita.

Sedem naših sladkornih tovarn more letno proizvajati 6000 vagonov sladkorja. Tako bi bilo treba naši državi uvoziti samo še 2000 vagonov, toda fiktivno se jih uvozi 6000, ker vseh sedem tovarn producira le 2000 vagonov. In zakaj? Zato ker je s parcelacijo posestev nazadovala kultura sladkorne pese v kvantiteti in kvaliteti. Na malem posestvu se sadi sedaj koruza, kjer je preje rasla sladkorna pesa, in kjer se pesa še sadi, se razlikuje druga od druge in nima istega odstotka sladkorja, kar se jasno vidi pri tovarniškem izdelovanju. Kolika škoda je to za državo in njen budžet, je razvidno iz števil, koliko mora vsaka tovarnica za kilogram sladkorja plačati trošarine. Zaradi te zmanjšane produkcije za 4000 vagonov je država prikrajšana letno za jedno milijardo. In kje je izguba, ki nastane, ko se mora teh 4000 vagonov uvažati iz Češkoslovaške z izdatkom 2.000.000.000 K naše valute?

V ceni za sladkor plačamo Češkoslovaški ne le produkcijski strošek sladkorne pese, ampak tudi obresti in amortizacije od vloženih glavnice v bankah, dobiček tovarnarja, državne davke, železniške transportne stroške. Ali bi ne bilo naše ekonomsko stanje boljše, če bi vse to ostalo v naši državi v korist naših državljanov in državnih financ?

Z agrarno reformo v varaždinski županiji je bilo pogojeno, da izdeluje vseh tamošnjih sedem tovarnih špirit. Radi pomanjkanja materiala pa so morale ustaviti vsako produkcijo. Cela varaždinska županija plača direktnega davka okrog 3 milijone, a teh 7 tovarnic je plačalo okrog 13 milijonov. Z ustavitvijo njihove produkcije pa je odpadel državi ta davek in vsa korist, ki jo je imela država od izvoza tega blaga.

Ta dva primera naj zadostujeta za zadostno oceno naše ekonomske politike na polju poljoprivrede.

Da se zacelijo in sanirajo te rane, bi bila prva naloga države, da omogoči razvoj zadružništva in gospodarske industrije s pametnim izvajanjem agrarne reforme. V to svrhu se morajo izdati potrebni zakoni in za razvoj zadružništva se morajo dobiti potrebni krediti. Ko je g. Voja Velikovič odredil v ta namen 150 milijonov dinarjev, se je ob enem odredilo, da morajo deliti te kredite občine. Ko se je zahtevalo, da to izvrše gospodarske zadruge, se je odgovorilo, da bi jih morda izrabile v strankarske namene, kakor da so občine garancija, da bi tega ne storile.

V splošnem za sedaj ni nobenega velikega upanja. Stroški produkcije so vedno večji in neprestano rastejo, krivda se pa pripisuje kmetovalcem, češ da povisujejo cene svojih proizvodov in povzročajo povišanje cen vsem ostalim živlenskimi potrebščinam. Preobširno bi bilo se spuščati v vse pojave današnjega neugodnega stanja našega narodnega gospodarstva, vsekakor poljedelci in poljedelstvo ni vsemu temu krivo!

ZAKAJ PA NE IZVAŽAMO TUDI VINA?

Glavni kontingent našega izvoza tvori nedvomno v prvi vrsti žito, potem živina in meso. Izvažamo sicer še tudi nekateri druge pridelke, a to ne pride toliko v poštev.

V naši kraljevini pa se pridela tudi precejšnja količina vina, gotovo veliko večja, kakor je potrebna za domači konzum.

Lahko bi se torej izvažalo tudi vino, kar bi gotovo dobro uplivalo na stanje naše valute.

Če že damo našim sosedom meso in kruh, dajmo jim še vina. Pogrešalo bode ga revno ljudstvo v domovini gotovo lažje, kakor pogreša meso in kruh. In zakaj se to vendar ne zgodi? Odgovor je kratak: Ker je naše vino predrago.

Naši sosedi pijejo cenejše vino, katero lahko uvažajo iz drugih držav. Ker pa je naše vino za izvoz predrago, se mora doma popiti — hočeš ali nočeš, vinogradnik ne sme imeti škode.

Če n. pr. kdo sproži kako pametno in trezno misel, da bi gostilne naj bile ob sobotah zvečer in ob nedeljah zaprte, že nastane silen šum in odpor. Kaj bode potem z našimi vinogradniki, se sliši od ene strani. Vino naj ceneje dajo in ga izvažajo, pa bo. Ali pa res mora naše vino tako drago biti? Vzamimo vinogradnika, ki je pridelal letos 10 polovnjakov vina to je po 300 litrov polovnjak, okroglo 3000 litrov. Če pa je prodal po 25 K liter, kar gotovo ni previsoko računjeno, saj ga prodajajo tudi po 28—30 in še čez, je izkupil za vino 75.000 K. Ako odračunamo vzdrževalne stroške okroglo 25.000 K, kar gotovo ni prenizko računjeno, mu ostane čistega 50.000 K, to je prilično toliko, kakor ima okrajni glavar letne plače. Razloček je pa ta, da okr. glavar mora s tem kriti vse stroške za svojo in svoje družine eksistenco, študije svojih otrok, katerih ne more uporabljati doma, kakor to lahko stori kmetovalec, obrtnik ali trgovec itd., med tem ko ima vinogradnik vobče še ali kmetijo, trgovino, obrt ali kako drugo podjetje, in je torej vinograd za njega le postranski dohodek.

Kje pa bode našel delavec, kmet ali uradnik, kateri celi teden težko dela, svojo utego, svoje krepčilo in razvedrilo, če ne bodo v nedeljo gostilne odprte? Tako tarnajo zopet drugi.

Delavec in uradnik tukaj sploh ne prideta več v poštev, ker če hoče eden ali drugi izboljšati svoje stanje za sebe in še družino kriti, si ne more privoščiti niti četrta vina, ker je to za njega predrago.

Morebiti se sicer tudi tu najdejo izjeme, s takimi pa se vobče ne računaj.

Kdor čez teden težko dela, bode mu krepčilo vsaki čas dobro došlo, k temu ni treba ravno nedelje.

Nasprotno, nedelja je dan počitka, torej telo ni tako potrebno krepčilo ko v tednu po težkem dnevu.

Kar pa se tiče razvedrila, je dvomljivo, če so ravno zaduhle gostilniške sobe s pokvarjenim zrakom za to najbolj prikladne. Morebiti bi se našlo v lepem vremenu v božji naravi kaj boljšega, ob slabem pa doma pri kakih dobrih knjigah med svojci, ali pa pri kakem prijatelju ali dobrem znancu. Kolikokrat sem videl kmeta, da koraka ob nedeljah po svojem polju ali gozdu, dela tam načrte za prihodnji teden, se snide konečno s sosedom, s katerim pokramljata in se proti večeru zadovoljno vračata domov.

Razvedrilo tega kmeta je bilo gotovo boljše, kakor onega, ki je sedel v zaduhli gostilni pri kartah, ter prišel zvečer s težko glavo in slabo voljo domov.

Kje in kedaj pa se bodo vršile te neštivilne veselice in zabave, katere prinesejo dobrodelnim društvom toliko čistega dobička, bode se oglašil tretji, če ne bodo gostilne ob nedeljah odprte? Da, da, čistega dobička. Ako prinese veselice dotičnemu društvu 5000 K čistega, se je na tej veselici gotovo napravilo sto in še čez stotisoč kron — narodnega premoženja. Tak čist dobiček ima pač za narodno stvar jako dvomljivo vrednost. In kdo trpi to, kar se je napravilo na takih veselich? Zopet v prvi vrsti najbolj in najobčutnejše revni sloji, to je delavstvo, uradništvo in drugi aslužbenci.

Posledica veselice pa je še, da se razpase veseljačenje in pijančevanje, ki gotovo za nas Slovence ni častno, če se nas že izven mej imenuje narod pijančkov. Če kdo rabi razvedrila in ima potreben denar, da si ga lahko privošči, mu je na razpolago gledišče, kino, koncerti itd. To so zabave za kulturni narod, ne pa pijančevanje.

Le če se ne bo vina pilo čez mero, bo dobilo zopet cene, da si ga tudi tu pa (Nadaljevanje na strani 7.)

Božična priloga.

Sandabad, težak.

Iz arabščine prevedel: E. Šimnic.

Božič se je zopet približal, praznik milosrdja in usmiljenosti. Hudo pritiska letošnja zima in da čuti ubogim svojo gorjačo. Koliko je revežev, siromakov, ki nimajo ne strehe, ne obleke, ne potrebnega živeža. Kako zdihuje zapuščen uboga deca brez vsake pomoči. Naj bi ravno na Božič premožni odprli svoja srca in se spomnili teh revežev. Poslušajte staro arabsko pripovedko!

Za časa kalifa Haruna Errašida, gospoda vseh pravovernih, je živel v mestu Bagdadu mož, ki so ga nazivali Sandabad težak. Revež ni imel nobene premoženja, vsakdanji kruh si je služil s tem, da je prenašal težka bremena na glavi in se od tega pčlega za služka skromno preživljal.

Nekega dne je zopet nesel prav težko breme. Solnce je z vso silo pripekalo na zemljo in breme ga je močno utrudilo. Prišel se je potiti, a vročina je vedno bolj in bolj pritiskala. Prisopihal je mimo vrat nekega trgovca. Po poti je bila tako huda vročina, tukaj pa je bilo tako prijetno in hladno. Pri vratih je bila postavljena široka klop, nanjo je položil težko breme, da bi se malo oddahnil in odpočil, tudi sapa ga je hudo dušila.

Od vrat je prihajal čist zrak in lepo dišče vonj. Razveselil se je tega težak. Ko se je vsedel na klop, je slišal prijeten glas pevca in tamburice, bili so melodiozni glasovi neke vrste afriške recitacije. Tudi petje ptic mu je prihajalo na uho. Žgoleli so in hvalili Alaha na višavah. Bili so glasovi grlic, slavčkov, kosov, senic in prepelic. Čudil se je sam pri sebi vsemu temu, ginenost je navdala njegovo srce in čutil se je srečnega in blaženega. Nehote je vstal, približal se vratom in skozi nje je videl znotraj hiše krasen velikanski vrt in zapazil v njem dečke, sužnje, služabnike, družino in same take reči, kakoršnih bi ne videl niti pri kraljih, niti pri sultanih. V nos mu je udaril duh okusnih jedi, napravljenih na vse mogoče načine in duhi dobrih, parfumiranih pijač. Hvaležen in zadovoljen je pogledal proti nebu in vskliknil: »Slava ti Gospod, moj Stvarnik, ki preživljas vse, kar živi, brez razločka. Prosim te oproščenja vseh grehov in žalitev. Gospod, ne odkrij v svoji pravilnosti in vsemogočnosti mojih napak in ne vprašuj, Usmiljeni, kaj sem zagrešil. Večna slava Tebi, ki obogatiš vsacega, ki hrepeniš po bogastvu in oslomašiš, kogar hoče. Človeka povzdigneš ali ponižaš, kakor je Tvoja volja. Ni Alaha razun Tebe, ne močnejšega, ne mogočnejšega.«

Ko je Sandabad končal svoj slavospev in svojo pesem, je hotel nadaljevati svojo pot ter nesti naprej svoje breme. Nehadoma stopi predenj deček z majhnimi zobki, lepega obličja, fine kože, krasno oblečen. Prijel ga je za roko in ga nagovoril: »Vstopi, moj gospod te kliče!« Težak se je ustavljal in se upiral vstopiti, a slednjič je zmagal deček. Pustil je svoje breme pri vratih v veži in stopil z dečkom v dvorano. Nebeško krasna je bila, vse je bilo v njej elegantno in resno, gledal je krasne sedeže z dragocnimi preprogami, na njih so sedeli imenitni gospodje. Dvorana je bila okrašena z raznovrstnimi cveticami, ki so razširjale omamljivo vonjavo krog sebe. Videl je vseh vrst sladkarije na dragocenih krožnikih, različno sadje, polno različnih okusnih jedi in razne pijače. Lepe sužnje so stale vsaka na svojem prostoru in čakale na migljaj, da strežejo. Na vzvišenem sedežu pa je predsedoval imeniten star mož, častljiv, s sivimi lasmi na glavi in silo dolgo brado. Iz njegovega obraza je sijala dobroščnost in milina. Ceta postava je izražala veličanstvo, moč in čast. Sandabad se je pri pogledu na vse to čudil in mislil sam pri sebi: Pri Alahu, ta hiša je gotovo bivališče duhov, če ne kraljeva ali sultanova palača. Nato se je globoko priklonil, pozdravil navzoče, poljubil tla,

obstal nepremično s ponižno sklonjeno glavo.

Hišni gospodar ga je povabil, naj se vsede, kar je revež hitro storil. Približal se mu je in ga nagovoril s prijaznimi besedami ter ga tolažil, da je dobrodošli gost v njegovi hiši. Dal mu je primesti raznovrstnih jedi, ki so bile dobre in okusne. Sandabad težak se ni branil, pričel je jesti in je jedel, dokler se ni dobra okrepčal in nasitil. Zahvalil se je in spregovoril: »Hvala Alahu in taji za vse dobrote.« Potem si je umil roke in se zahvalil vsem navzočim. Gospod mu je rekel: »Pozdravljen v moji hiši, tvoj prihod bodi blagoslovljen. Kako ti je ime? Kaj je tvoje opravilo?«

Sandabad mu je odgovoril: »Sandabad mi je ime, težak, težka bremena nosim na glavi, da si prislužim najpotrebnejše za življenje.«

S smehljajom obrazom mu je odgovoril Gospod: »Ubogi težak, znaš, tvoje in moje ime je jednako, tudi jaz sem Sandabad. Moja iskrena želja je, da ponoviš še enkrat slavospev, ki si ga govoril, ko si stal pred vrati.«

Ubožec je vzdihnil in mu rekel: »Prosim te pri Alahu, ne jozi se nad menoj. Težko je breme, ki ga nosim dan za dnem in utrudljivo je moje delo, a težje še se prluče ljudje dobroščnosti in usmiljenja.«

Dobri gospod mu je pa odgovoril: »Ne žaluj, ti si moj brat, povej mi vendar slavospev, občudoval ga bom in se v srcu radostil, ko ga slišim.«

Težak se je udal in povedal slavospev. Občudoval ga je gospod in solze ginjenja so tekale po njegovih licih.

»Brat moj«, je vskliknil, »pri Alahu«, tudi jaz sem bil v revščini in stiski. Veliko sem moral pretrpeti v življenju, predno sem postal bogat in sezidal to palačo, in si pridobil vsega, kar je za življenje udobno. Srce moje pa čuti kljub bogastvu in sreči za vsakega reveža. Ti si trpin, a pošten in udan Alahu. Ostani pri meni in vživaj z menoj od bogastva. Naj ti olajša Atah, Vsemogočni, Usmiljeni v moji hiši tvojo revščino in naj ti sije od sedaj naprej solnce radosti in veselja v mojem bivališču.«

Rista Savina „Gospodsvetski sen“.

Najnovejšo delo Rista Savina je narodna opera »Gospodsvetski sen«. Z njo se odpre prihodnja sezona ljubljanske opere.

Snov dejanja je zajeta iz dobe ustoličenja korotanskih vojvod. Višek njegov je v starodavnem obredu, ki spada v eno najslavnejših poglavij naše zgodovine in demokracije. Od ljudstva ustoličen knez je Bernard, eden poslednjih vojvod, ki so čutili slovensko. Žena mu je Juta, lepa plemenita hčerka češkega kralja Otokarja I. Přemislja. O njeni snovitvi je ohranjena zgodovinska legenda, v operi široko razpredena.

Juta nosi prečuden prstan. Prorokovano je, da bo Jutin soprog kdorkoli, ki ji prvi sname prstan in si ga sam natakne. Bernard se ji približa preoblečen v berača in ji pijan ljubezni iztrga prstan. Juti sovražna je Margareta Andeška, ki hoče Bernarda pridobiti sebi.

Tu sledita dva odlomka iz libreta, ki sta ga sestavila skladatelj in Franjo Roš. Prvi je omenjeni prizor med Juto in preoblečenim Bernardom.

Bernard. O, plemenita kneginja, vam hvala za usmiljenje in za darilo siromaka!

Juta. Kakor sem čutila, sem storila. Hvale ni treba.

Bernard. O, kneginja, jasna in vzvišena, odeta v škrlat in zlato, v bogati, lepi mladosti na zemlji živite nebo. Jaz vem, da življenje vaše je sama blesteča sreča, je zvezda v visoki dalji. In kajdar od vaše mize,

od mize vaših bogastev drobtinica pade med nas; smo srečni še mi od vaše velike sreče.

Juta. Kako se moti, kdor misli, da srečo dasta škrlat in svetlo zlato! Nikoli! Pod bleskom živi srce, kot vaše ubogo, slabo do prave sreče hoče, ki je ne da zlato, srce si jo samo ustvari, zgradi ji v notranjosti dom. To sreča je, druge ni!

Bernard. Kako je resnično to, kar mislite, kneginja! Svetnica ste, saj tako ste dobri, mirni, sijajni, da bi vas častil, slavil do konca svojih dni. (Poklekne pred njo.)

Juta. Ne hvalite besed človeških ust!

Bernard. Kneginja ste po rodu in plemenitem duhu. O, blažena dežela, ki vi ste ji kneginja, o blažen oni mož, ki srečen bo nekoč ob vaši strani.

Margareta (se približuje opazujoča; zase) O, glej jo, Juto! Kako ugaja ji berač! No, to bo treba po gradu razglasiti. Berač in Juta! Haha! (Odide. Zmračilo se je.)

Bernard. Dajte mi roko, da jo poljubim. Vem, da berač sem, vem, da sem drzen, ali za hip bi rad bil srečen. (Prime roko.) O, blagoslovljena roka dobrotna! Tu na tej roki prstan blesti se, vedi Bog, komu srečo ustvari. Ustnice moje želne in plahe naj te poljubijo. Naj za hip me vsega zajame sreča najvišja. (Poljubi roko.) O, blagoslovljena, tajna minuta! Skopa si sreča, samo trenotek si mi sijala, že si izginila v nedosegljivost. Že ste minile, blažene sanje in mi pustilo težko zavest, da ni zame sreče, miru, življenja več! (Plane kvišku.)

Moje srce, moja duša želna, gladna hrepenita, da za vselej pridržita srečo sebi! Naj zgodi se! (Vzame ji prstan s prsta.)

Juta. Prstan, prstan, kje je prstan?

Bernard. O, Juta, kraljeva hči, berač pred teboj stojini, na moji roki je prstan in samo smrt mi ga vzame, življenje in tebe z njim! (Odide.)

Juta. Moj prstan!

(Strmi za beračem potem se obrne h gradu.)

Margareta (z gosti in slugami, ki nosijo baklje.) Glejte Juto! Toda kje je berač, kavalir? (Vsi se počasi umaknejo. Juta stopa počasi s povešeno glavo mimo Margarete, ki jo gleda sovražno.)

Juta je kneginja. Po Bernardovem ustoličenju govori ljudstvu:

Pridite k meni, sestre, pridite k meni, bratje! Hočemo biti družina velika, srečna, edina. Pridite vsi, prezrani, Juta vas brani hoče, z vami trpeti hoče. Moji dragi Slovenci, vaša domovina naj bo tudi moja. Narod mojih bratov, narod mojih sester, vaših bratov in sester, narod ponosnih Celov vas pozdravlja z menoj!

Dr. MILKO HRAŠOVEC:

Spomini počitnic.

1. Bohinjski kot.

Le redke so bile kapljice dežja, s katerimi je letošnje leto narava napojila žejno zemljo.

V Bohinju pa je bilo kot iz škafe.

Se smo bili očarani po divjih savskih soteskah, po katerih nas je vozil vlak. Ogromna pogorišča kažejo mesto, kjer so stale velikanske žage verskega zaklada v Nomenju. Po robovih soteske je divji požar požrl lepe gozdove in z njimi milijonsko premoženje. Na hribočku čepi »ajdovski gradec«, razvalina, ki jo opeva Prešeren v svojem »Krstu pri Savici«. Kolodvor, vas ter cel bohinjski kot se odlikuje po odlični snagi, ki te prijetno iznenadi tudi v borni kmetski bajti. Sicer je bornih kmetičev malo, kajti Bohinjci so si po svoji pridnosti, vztrajnim delom in zmernostjo ustvarili lepo premoženje. Glavni dohodek tvori živinoreja, les in tujski promet. Bohinjska živina je odlične kakovosti. Dobra gorska paša jo pospešuje ter ustvarja vse predpogoje za dobro mleko. To pa zopet je predpogoj zelo razširjenega sirarstva, ki spravlja na naš trg znamenit bohinjski sir. Bohinjci dobe za sir letno mnogo stotisočakov dohodkov. Gotovo je tu edino urejeno sirarstvo cele naše pokrajine.

Lesna trgovina cvete vsled naravnega bogastva gozdov in bližnje državne meje. Na bohinjskem kolodvoru čakajo celi vlaki lesa, ki jih bohinjski predor pošira in spravlja v Italijo. Ob deročih rekah in potokih pa stoji žaga pri žagi, ki reže les naših gozdov.

Najvažnejši letni dohodek pa tvori nedvomno tujski promet, ki se je iz skromnih početkov razvil ter dobi nepričakovan razmah. Ugodne železniške zveze posebno z Ljubljano ter bližina veličastnih gora pospešujejo tujski promet tako, da je v sezoni vse pretesno in premalo.

Svetovna vojna pustila je Bohinjecem nekaj lepih spominov. Posebno lepo široko cesto, ki je izpeljana le z malenkostno napetostjo do tik pod slap Savice. Avtomobili vozijo do konca, odkoder se v 10 minutah lahko pride do slapa. Naravne krasote z avtomobilnim prahom res ne pridobe, vendar pa je te pa cesta tujski promet brezdvomno zelo povečala.

Od železniške postaje v Bohinjski Bistrici bila je izpeljana tudi cestna železnica, ki so jo pa žal razdrli in material razprodali.

Omnibus, ki ima zvezo k vsem vlakom te po kratki vožnji med polji in travniki spravi ob divje bobneči Savi v gozdove z močnim, zdravim zrakom. V veličastni gorski pokrajini ob vznožju gora s pogledom na divje vrhove Alp, zagledaš cerkvico Sv. Janeza in gladko površino jezera. Cesta vodi tik ob jezeru do njegovega konca, kjer pridri vanje kristalno čista Savica. Cel čas uživaš vedno se menjajoče krasne poglede ter srkaš zdrav gorski zrak, v katerem pozabiš na vse križe in težave svojega življenja. Šumenje in hribenje vode, ob kateri gre pot, te spremlja vedno dalje.

V globokih zelenih tolmunih švigajo vitke postrvi. Končno dospesh v skalnat kotel Savice, kjer voda v mogočnem curku pridri iz skal in pada v kotlino, kjer se razbija na tisoč in tisoč kapljic.

Veličasten pogled moti naprava električne centrale, ki črpa vodo iz spodnjega bazena, ter jo po lesenih koritih in železnih ceveh odvaža k turbinam, ki dajejo električno razsvetljavo celi okolici.

Res divno je kraljestvo Zlatoroga. Kamor stopiš, povsod občuduješ veličastvo in krasoto narave, ki te obdaja.

Razven domačih gostiln in hiš, kjer tujcem povsod izborna in ceno postrežejo, so na razpolago hoteli Sv. Janez, Zlatorog ter Sv. Duh.

Prva dva oskrbuje »Slov. plan. društvo«, drugi je sploh njegova last, Sv. Duh pa ima prijazno in skrbno oskrbo. V teh hotelih bodo tudi najbolj razvijeni in omehkani mestjani našli vsega, česar želijo. Oni, ki ljubijo le kratke sprehode, bodo s sprehodom k Savici, k izviru potoka Bistrice, na Rodico, skozi Fužine v Srednjo vas z veličastnim pogledom na Stožec in Triglav bogato poplačani za neznaten trud.

Sportniki imajo na jezeru s kopanjem, plavanjem, veslanjem in ribolovom zabave dovolj, hribolazce pa vabi Črna Prst, Bogatin ter celo mogočno triglavsko pogorje v svoje osrčje.

Bohinjci so veliki in močni ljudje. Ob nedeljah lahko občuduješ številne res kremenite postave z izrazitimi, energičnimi potezami v obrazu. Ljudstvo je zdravo in pošteno: govori malo, pa beseda mu je sveta. Dosti je videti narodnih gorenjskih noš, ki so se tu najdalje ohranile.

Brezdvomno je Bohinjski kot eno naših najlepših ter najbolj obiskanih letovišč in vzletišč, ki ima sijajno bodočnost. Posebno radi tega, ker ima vse predpogoje za zimski sport, ki se je pričel letos zelo lepo razvijati.

Kako Lahi upropaščajo slovansko šolstvo v Istri?

(Žalosten dokument laške »dvatisočetne kulture«.)

Pred laško okupacijo je bilo v Istri (izvzemši otok Krk in Kastav z okolico) 137 javnih hrvaških šol z 204 razredi, v katerih so poučevali 204 učitelji in učiteljice. Razum tega je vzdrževala Družba sv. Cirila in Metoda za Istro 39 ljudskih šol z 60 razredi in 11 otroških vrtcev, v katerih je poučevalo 73 učnih moči.

Danes je zatvorenih 58 javnih ljudskih šol; a število še ni popolno. Družbene šole so vse zaprte.

Pred laško okupacijo so imeli Hrvati v Istri: 1 višjo gimnazijo v Pazinu, 1 nižjo komunalno realno gimnazijo v Opatici, privatno žensko učiteljsko v Pazinu, pripravnik za učiteljsko v Pazinu, gospodarsko šolo v Pazinu. Danes so vse te šole zaprte.

Moško učiteljsko v Kastvu služi potrebam državljanov SHS.

Na razne pritožbe jugoslovenskih zastopnikov je laška vlada priznala, da je zaprla v Julijski Benečiji več slovanskih šol radi pomanjkanja učiteljev.

Na to laško trditev je treba pripomniti: Res je, da ni v Istri toliko učiteljev in učiteljic, kakor jih je bilo pred laško okupacijo. Temu pomanjkanju so pa krive laške oblasti same. Ko je laška vojaška oblast zasedla Istro, je takoj zaprla vse družbene šole. Učne moči so deloma internirali, deloma so pa utekle. Zaprti so tudi mnogi javni šol, učitelje odvabili na Sardinijo ali pa v taborišče v Verono, drugi so pa ušli pred nasiljem. Preganjanje pa je trajalo tudi še, ko je vojna oblast odstopila mesto civilni. Mesto vojaškega se je pojavil fašistovski teror.

Najtežji udarec pa je zadala laška vlada našim šolam letos z dekretom, ko je vsem provizornim učiteljem — in teh je veliko — ustavila s 1. septembrom t. plačo in druge pribojške. Mnogi izmed njih imajo družino in otroke in bili so prisiljeni, da si poiščejo službe drugje. Če bi laška vlada pustila te učitelje, bi lahko izpolnila skoro vsa prazna mesta.

Tudi za druge šole bi bilo dovolj učiteljev; a vlada jih noče nastaviti. Dovolj je učiteljev domačinov, ki se potikajo v tujini in bi se radi vrnili v domovino, toda radi postopanja laških oblasti jim je vrnitev onemogočeno. O šikanah, katerim je istrijansko učitelstvo izpostavljeno, nočemo govoriti. Namen Lahov je prozoren: toliko časa treba učitelstvo preganjati, da se konečno naveliča in odstrani.

Sole, iz katerih so odstranili učitelstvo, so ali zaprte ali samo na videz od-

prte, kakor n. pr. šestrazrednica v Pazinu, na kateri so pustili od vseh učiteljskih moči samo eno učiteljico, ki pa ne sme poučevati. Slično je v Sv. Nedelji kraj Labinja, šola ni zaprta, a je v njej vojašnica, jednako v Klanj. Šolsko poslopje v Falcih pri Višnjaku so spremenili v svinjak, v Livadah pa v konjušnico.

V krajih, kjer so Lahi zaprli slovanske šole, so odprli laške. Prebivalstvo pa, ki čuti slovansko in noče pošiljati svojih otrok v laške šole, se sili z grožnjami in kaznimi, da to stori.

Na interpelacijo poslanca dr. Podgornika je odgovoril državni podtajnik, da se je otvorilo 100 slovanskih in hrvaških šol v Julijski Benečiji, če se niso otvorile še druge, je vzrok v pomanjkanju šolskih prostorov, posebno v področju vojnih operacij in v pomanjkanju učiteljskih moči. To pa ni res. Istra ima približno še vedno jednako število prebivalstva in vojnih operacij, ki bi porušile šole v Istri, ni bilo.

Laška vlada se je odločila otvoriti laške šole v vsakem kraju, kjer se prijavijo 15 otrok. Če se jih pa ne dobi toliko skupaj, poskrbe karabinerji, ki tolčejo otroke in stariše toliko časa, da privolijo.

Na razne hrvaške šole nastavlja laške učitelje, večinoma Sicilijance, ki morajo skrbeti, da pride šolska uprava v njihove roke. O srednjih šolah pa sploh ni govora. Tako skrb naduti Lahi, ki se ponajajo s kulturo svojih prednikov in starih Rimljanov, za izobrazbo dobrega istrskega ljudstva.

J. Z.

Nesmiselnosti v obrtniški organizaciji.

Mariborsko obrtništvo je na svojem nedeljskem shodu glasno in jasno postavilo zahtevo za uresničenje ustavnih potom zajamčene ustanovitve mariborske oblasti. Da se je pri tem sklepu v polni meri zavedalo narodno-politične in praktično-gospodarske potrebe obrtništva na bivšem Štajerskem, je neizpodbitna istina; resnica je pa tudi, da za tem sklepom mariborskega obrtništva stoji nedvomno celokupno obrtništvo na bivšem Štajerskem in v Prekmurju.

Obrtništvo na bivšem Štajerskem je faktor, s katerim bi morali merodajni krogi resneje računati; ne samo po svojem številu, ampak tudi po svojem gospodarskem delovanju in stremljenju zasluži vsestranskega uvaževanja, zlasti pa večjega uvaževanja s strani oblastev, kot se je temu dosedaj posvečalo. Osebito Ljubljana ni nikdar imela za naše potrebe zadostnega smisla, — nasprotno, občutimo zlasti v zadnjem času naravnost neke vrste nasprotovanje našim interesom in naši volji. Predočujem Vam samo, s kako naglico se merodajni ljubljanski krogi v zadnjem času zaganjajo v ustanovitve odnosno razširjitve pokrajinskih zadrug, seveda s sedežem v Ljubljani. — Komaj jim je oddelek ministristva trgovine in industrije odobril eno tako mrtvilo, ustanavljajo že drugo in kmalu na to zopet čitamo v dnevnikih, da je pokrajinska uprava na podlagi neke naredbe delovanje te ali one zadruge na bivšem Štajerskem razširila. Da jih pri tem protest predstavitev obrtnih zadrug na Spodnjem Štajerskem prav nič ne moti, bodi le mimogrede omenjeno. Pribito bodi samo, da so take zadruge za naše razmere nestvor organizacijskega dela.

Tako so v zadnjem času nastale pokrajinske zadruge klobučarjev, stavbenikov, zidarjev, tesarjev, jermenarjev in sedlarjev in pred nekaterimi dnevi tudi brivcev.

Ustanovitev zadruge zidarjev in tesarjev izvršila se je preko že od nekdanj obstoječih spodnještajerskih zadrug teh vrst.

Vse te zadruge nastale so pa preko volje štajerskega obrtništva brez tozadevnega privoljenja naše zveze, — na diktat Ljubljane — in proti jasnim določilom § 111 in 111 a obrtnega reda, ki velevaljo, da je ustanovitev odnosno razširitev pokrajinskih zadrug mogoča le z voljo in v sporazumu prizadete zveze (v tem slučaju torej celjske) ter prizadetih zadrug.

Tudi naredba od 15. novembra 1919 ki še dosedaj ni bila od zakonodajnega odbora odobrena, nima namena in ne more spreminjati obrtnega zakona, am-

pak hoče le pospeševati ustanavljanje strokovnih zadrug tako, kakor to zahtevajo geografske razmere in gospodarski interesi prizadetih strok.

Če se vlada sklicuje edinole na mnenje ljubljanske trgovske zbornice, ne more to držati, ker se je to mnenje gotovo izteklo brez sporazuma s štajerskim obrtništvom.

Prezirati v takih slučajih mnenje obrtništva, se pravi igrati vabank. Neupoštevanje naših razmer in potreb je čin, ki bi je demokratizmu in pravičnosti v obraz.

Kam plovemo v takem nesporazumljenju? Kaj hočemo z zadrugami s preobširnim delokrogom in s sedežem na periferiji pokrajine?

Na bivšem Štajerskem je dovolj obrtništva vsake stroke, da si s pomočjo našega zadrugnega instruktora lahko ustanovimo lastne, bodisi okrajne, bodisi okrožne, eventualno županijske zadruge. Trdim celo, v kolikor poznam razmere, da je le pri maloštevilnih obrti potrebna ustanovitev županijskih ali okrožnih zadrug. Maloštevilne obrti se spojijo v županijske ali pa v strokovne zadruge celjskega in mariborskega okrožja, vse druge pa za politične odnosno sodne okraje: V mestih za mesto event. za okolico, na deželi po geografski legi in gospodarskih razmerah ter po sorodnosti strok.

Končam: Po najboljših in največjih naših močeh sestavljena ustava nam v svrhu povzdige gospodarskega in nacionalnega života zagotavlja decentralizacijo države na upravne oblasti. V tem hipu pa nam Ljubljana centralizira zadruge proti naši volji in našim interesom!

Ali ne bode celjsko obrtništvo, ki je že od nekdanj stalo v prvi vrsti naših bojnikov, na svojem nedeljskem sestanku dalo duška nezadovoljstvu štajerskega obrtništva nad temi dogodki? Ali bode zavzelo svoje stališče? Opozarjam na to tudi našega g. poslanca!

RAZVOJ NA NARODNO - GOSPODARSKEM POLJU V JUGOSLAVIJI OD PREOBRA TA DO DANES.

V tem žalostnem času, ko brnijo kritike, malodušnosti, omalovaževanja, kot hrošči maja meseca po zraku, se ti le redkokedaj posreči, da zveš tudi kaj razveseljivega, važnega in pozitivnega. Ti hrošči-malkontentje te zasledujejo povsod, ne moreš jim ubežati. Greš v gozd, se vsedeš na klop, da bi imel svoj mir; že ti pribirni nasproti tolst keber in ti zabrusi svojo ostudno pesem, češ pri nas so sicer bukke res dobro zelene in sočnato listje imajo tudi, tako, da mi ni treba ravno stradati, pa vendar bi bil rajše tam preko meje, kjer sicer ni toliko hrane, dreve je bolj golo, ampak red imajo tam, red. Če se preveč kebrov nabere na drevesu, pride prav gotovo močna sila, ki potrese drevo. Samo najmočnejši se vzdrži v listju, vse ono, kar ni trdno v nogah, pocepne na tla. Onim pa, ki ostanejo gori, se godi dobro in hrane je dovolj.

Takih »hroščev« — pravim — je pri nas dovolj in da jim utečeš; se od časa do časa treba zapreti v svojo delavnico in delati. Tja ti ne sledijo.

Utekel sem torej te dni v svojo pisarno in vzel v roko debelo publikacijo »Kompas« leta 1922. Listal sem po knjigi in odprl oni del, ki sistematično navaja vse naše jugoslovenske delniške družbe: denarne zavode in industrije, kot jih imamo danes tri leta po preobratu. Nehote sem segel po »Kompasu« iz leta 1914, torej pred vojno izdanim in začel primerjati. Snov me je začela vedno bolj zanimati in mislim, da ne storim napačno, če priobčim sledeča dejstva, ki so razveseljiva za onega, ki že ve, da se lepo razvijamo, in podučljiva za onega, ki nima ali noče imeti te zavesti.

V mislih imam pokrajine tu preko, torej one, ki so bile ujedinjene: Slovenijo, Hrvatsko, Dalmacijo in Bosno-Hercegovino. Hočem navesti v številkan, koliko je bilo v teh pokrajinah pod starim režimom delniških družb, namreč bank in industrijskih podjetij leta 1914 in koliko jih je danes. Doba med vojsko je bila mrtva in se lahko vzame za podlago leto 1914, kajti od tega leta do preobrata ni bilo bistvenih sprememb na tem polju.

Leta 1914 je bilo v gori označenih pokrajinah 113 bank osnovanih kot delniške družbe, leta 1921 213, torej za 100

več. Od tega je odpadlo leta 1914 na Ljubljano 5, sedaj 11, na Maribor 4, sedaj 7, na Zagreb 15, sedaj 52 in na Sarajevo 8, sedaj 21.

Še bolj razveseljive so številke pri industriji. Evo:

	1. 1914	1. 1921
Kopalnišča, zdravilišča in hoteli:	10	13
Stavbene družbe, industrija za proizvodnjo iz zemlje:	17	54
Steklo, porcelan, glinasti izdelki:	1	6
Rudarska in železna industrija:	12	32
Strojne tovarne in livarne:	4	36
Pivovarne, žganjarne in sladarne:	8	22
Kemična industrija:	10	36
Petrolej, asfalt, olje, sveče in mila:	2	13
Parni mlini, riž in škrob:	14	25
Elektrotehnična industrija:	2	13
Stavbe in gledališča:	2	6
Lesna industrija:	13	95
Skladišča:	3	7
Usnjarska industrija:	1	15
Papirna industrija in tiskarne:	23	53
Tekstilna industrija:	7	20
Sladkorna industrija:	1	2
Razne industrije:	25	105

Skupaj: 155 561

Iz teh suhoparnih števil se da mirno sklepati, da se Jugoslavija krepi in razvija od preobrata sem, tudi v onih krajih, ki so pripadali včasih Avstriji, oni mačehi, ki je znala z lepo gesto dati houbonček, ni pa dala one tečne hrane, ki je potrebna za razvitek telesa in organizma.

Morda so moje vrstice vendar le malo pripomogle k večji samozavesti in utrdile v tem ali onem pesimistu vero v Jugoslavijo, njeno bodočnost in njen razvitek.

VODNE SILE V JUGOSLAVIJI.

Zagrebski »Tehnički list« (štev. 16-18) je objavil obširno razpravo o vodnih silah v Jugoslaviji. Na posamezne pokrajine odpade:

Slovenija razpolaga v celini z 322.452 konjskimi silami 40 rek. Izrabljenih je doslej 69.052,8 HP, vrše se naprave za 1.783 HP, koncesije so podeljene za 114.000 HP, potemtakem ostane 137.010,2 HP neizrabljenih.

Hrvatska in Slavonija imate 259.340 HP 12 rek, a izrabljenih je le 5.800 HP. Delajo se priprave za 440 HP, koncesije so podeljene za 15.000 HP, na razpolago ostane še 238.100 HP.

Dalmacija ima 143.569 HP, izrabljenih je doslej 44.680 HP.

Bosna in Hercegovina nudita 576.755 HP trinajstih rek in t. z. blat.

V Vojvodini pride v poštev le KrallaPetra prekop z 130 HP.

V Srbiji, Črni Gori in Makedoniji je podrobnejša statistika vsled raznih težko nedognana. Poljedelsko ministristvo zbira tozadevne podatke. Približno cenijo vodne sile v teh pokrajinah na poldrugi milijon HP, ki jih bo mogoče uspešno izkoriščati še le, ko bode izvedena melioracija in kanalizacija zemlje.

Največ vodnih sil je izrabljenih v Sloveniji. Velikanska elektrarna v Fali (tretje največje podjetje svoje vrste na svetu sploh) more proizvajati 47.800 HP. Mnogo se piše o raznih projektih, da se te ogromne množine elektrike dopeljejo v industrijska središča, med drugim tudi v Zagreb, t. j. v razdaljo 200 km. Druga velika električna centrala v Sloveniji je Završnica. Mnogo je še drugih manjših. Snuje se električna centrala na Savi pri Krškem, ki bi naj oskrbovala s tokom Zagreb.

Na Hrvatskem je največja elektrarna na Kolpi pri Karlovcu, ki daje 3000 HP. V Dalmaciji izkorišča slapove Krke in Cetine večinoma laški kapital, zlasti družba »Sufid«, Bosna in Hercegovina imata največ vodnih sil, a izrabljenih je le malo. V Srbiji je nekoliko central. Zanimiv je projekt ogromne elektrarne, ki bi proizvajala 4—5 milijonov HP in bi bila brez dvoma največja v Evropi. To velikansko vodno silo je mogoče dobiti, ako se napelje Prespaško jezero, ki je 906 m nad morjem, v Ohridsko jezero, 690 m nad morjem.

Naši državi so se že stavile mednarodne ponudbe.

KUPUJTE »PROSVETNO KNJIŽICO« »KLUBA NAPR. SLOV. AKADEMIKOV V CELJU«!

rami kdo od revnejših siojev lahko četrt litra privoščiti, ki ga je morda najbolj potreben. Če pravijo vinogradniki, da je tudi drugo vse drago, naj jim bode v odgovor, da v primeri z vinom nobena potreba ni tako draga. Naj primerjam samo meso ali mleko. Eden kg mesa je gotovo toliko vreden in še več, ko en liter vina in vendar se za znesek, kolikor stane v gostilni liter vina, dobita skoro 2 kg mesa, čeravno je tudi to pretirano drago. Ceno mleka z viaskini primerjati pa se sploh ne da.

Liter mleka po 10 K je gotovo predrago. Pa kdo bo trdil, da niso 4 litri mleka več vredni, ko 1 liter vina? ...

Dobava drv. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se sklene dne 30. dec. t. l. v intendanci komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani neposredna pogodba glede dobave 6580 m³ trdih drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice, pogoji pa pri divizijski intendanci v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državne blagajne morajo sprejemati vse novčance Narodne banke brez oziroma na višino vsote, ki se plača. Povodom vprašanj, ali morajo carinske blagajne pri plačevanju carinskih pristojbin po deklaracijah sprejemati tudi drobne novčance po 10 Din, kadar gre za velike vsote, se je generalna direkcija carine obrnila za pojasnilo na pristojna mesta in je dobila od generalnega inšpektorata ministrstva financ odgovor Narodne banke pod br. 64603, z dne 30. nov. t. l. sledeče vsebine: »Po zakonu o Narodni banki in zakonu o drž. računovodstvu so novčance Narodne banke obče plačilno sredstvo v celi državi in vse velike in drobne novčance se morajo sprejemati brez vsakih omejitev kakor od poedin- cev, tako od državnih oblasti in drugih zavodov.

Nove takse na biljarde. S 1. januarjem 1922 bo plačevati novo takso za biljarde. Tej taksi so podvrženi vsi biljardi v javnih lokalih, potem tudi biljardi društev, klubov in združenj. Oproščeni so samo biljardi v privatnih hišah in biljardi v skladiščih, na katerih se ne igra. Taksa je dvojna: za prijavo enkratna po 80 K in razen tega letna taksa po 200 K. Vsakdo, kdor ima biljard bodisi kot lastnik, bodisi kot najemnik, mora pristojnemu davčnemu uradu prijaviti tvrdko, katera je biljard izdelala in številko istega, in sicer predno ga postavi; biljarde, ki sedaj že stojijo, pa najkasneje do 15. januarja 1922. To prijavo je kolkovati z 80 K. Ta prijavna taksa velja, dokler je biljard v posesti onega, ki ga je prijavil. Poleg tega je vsako leto do 15. jan. doprimesti davčnemu uradu letno takso po 200 K v kolkih, ki se porabljajo na uradnem potrdilu, ki se mora izdati vsako leto. Ako se med koledarskim letom biljard odsvoji, mora dotedanji lastnik to davčnemu uradu z vlogo, kolkovano z 5 kronami z navedbo imena novega lastnika prijaviti. Novi lastnik mora potem tekom 5 dni zopet plačati prijavo in tudi letno takso, ne glede na to, kedaj med letom je nabavil biljard. Takse se morajo plačevati za vsak posamezen biljard in za vsako leto posebej. Kdor ne plača takse pravočasno, se kaznuje s pet oziroma trikratnim zneskom poleg redne takse.

Povišanje monopolne takse na cigaretni papir. Z odlokom upravnega odbora samostojne monopolne uprave z dne 26. nov. je povišana monopolna taksa na cigaretni papir na sledeče zneske: 1. na cigaretni papir v risih, na katerega se je doslej plačevala taksa 1600 Din v zlatu, t. j. 3200 Din v srebru od 100 kg, se plačuje odslej 3200 Din v zlatu, t. j. 6400 Din v srebru od 100 kg bruto teže. 2. na cigaretni papir v knjižicah in stročnicah, na katerega se je doslej plačevala taksa 1600 Din v zlatu, tj. 3200 Din v srebru, se plačuje odslej 2750 Din v zlatu, t. j. 5500 Din v srebru za 100 kg bruto teže v škatljah. — Vsled tega so se tudi prodajne cene za cigaretni papir zvišale.

Čitaccima »M. T. Posrednika«. Narodni broj »Medjunarodnog Trgovinskog Posrednika« izači če 1. januara 1922 god. na 64 stranice sa kalendarskim delom i štampače se u 20.000 primeraka. Godišnja je pretplata 50 Din. Cene oglasima u ovome broju su ove: cela stranica 400 Din, pola stranice 250, četvrtina strani-

ce 150 i osmina stranice 80 Din. Oglase za ovaj broj, kao i pretplatu za 1922 godinu treba poslati najdalje do 25. dec. tek. god. »Administraciji Medjunarodnog Trgovinskog Posrednika«, Beograd.

Dobava lanenega olja in terpentina. Ravateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 7. febr. 1922 pismena ofertalna licitacija glede dobave 500 kg lanenega olja ter 6300 kg terpentina. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. Št. 10216.

Dobava raznih krtač. Ravateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 25. jan. 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo 36700 komadov raznih krtač. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Zagrebski velesejem. Zaključni rok prijavljanja za sodelovanje na pomladnem velesejmu v Zagrebu je 15. januarja 1922. Ker mora imeti uprava velesejma čim prej pregled vseh interesentov zaradi razpolaganja s prostorom, se pozivljajo vse one stanke, ki žele na velesejmu razstaviti pa se še niso prijavile, naj to takoj storijo. Prijavitelj se mora pismeno ali ustmeno ter se mora označiti, kaj se želi razstaviti in koliko kvadratnih metrov prostora se potrebuje. Cene za prostor: 1. v glavni industrijski palači 800 K za kvadratni meter; 2. v ostalih zgradbah 600 K za kvadratni meter; 3. na prostem prostoru 300 K za kvadratni meter. — Natančnejši pogoji za sodelovanje kakor tudi formularji za obilgatne prijave so že gotovi, ter se bodo odpošljali v onem redu, kakor se je kdo prijavil. Pisarna zagrebskega zbora se nahaja v poslopiju trgovske zbornice, Trg 29. listopada 1918 št. 1.

Tečaji o umetnem ribogojstvu. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo namerava prirediti v ribjem vališču na Bledu dva tridnevna tečaja o umetnem ribogojstvu in sicer bi prvi tečaj, ki bi se imel vršiti okrog novega leta, podajal navodila za pridobitev in valitev ribjih iker, a drugi tečaj spomladi bi obravnaval odgojevanje in nasajanje ribjega zaroda. Tečaj bode vodil rib. konzulent prof. Iv. Franke. Prijave je poslati z ozirom na omejeno število udeležencev čimprej, najkasneje pa do 24. t. m. na Pokrajinsko upravo, oddelek za kmetijstvo. Potrebni, manj premožnim interesentom bo imenovani oddelek Pokrajinske uprave podeljeval podpore ponajveč 300 K za vsak tečaj. Prošnje za podporo s potrebnimi prilogami je istotako vložiti do zgoraj označenega dne pri oddelku za kmetijstvo. Katere dneve se bodo vršili tečaji, se pravočasno objavi potom dnevnega časopisa.

Konzularna viza in izvor blaga v Italijo odpravljena. Veterinarski oddelek poljedelskega ministrstva razglasuje v Službenih Novinah z dne 9. decembra 1921, da je italijansko ministrstvo notranjih zadev izdalo naredbo, da konzularno vidiranje spričeval o izvoru za pošiljatve mesa iz naše države v Italijo niso več potrebna. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja na ta razglas vse interesirane kroge.

Borza

Beograd, valute: dolarji 63, marke 37, leji 50, levi 44, devize: London 272, Pariz 530, Ženeva 1270, Praga 91 Dunaj 1.30, Berlin 37.25, Milan 300, Budimpešta 11.

Curih, devize: Berlin 2.87, Newyork 5.13, London 21.52, Pariz 40.70, Milan 23.05, Praga 7.20, Budimpešta 0.80, Zagreb 2, Varšava 0.18, Dunaj 0.19, avstrijske žig. krone 0.10.

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovanske Matice«!

Razne vesti.

Velika eksplozija v rudniku. Dne 20. dec. je v rudniku v Zenici v Bosni nastala velika eksplozija. Radi velike nečistosti rovov in nezadostnih priprav se je vnel plin. Vsled tega nastala eksplozija je zrušila cel rov, v katerem se je ob času nesreče nahajalo več rudarjev. 8 rudarjev je ostalo na mestu mrtvih, več pa je ranjenih. Krivda na eksploziji in nesreči, ki je zahtevala 8 rudarjev, večinoma družinskih očetov, zadane ravateljstvo, ki za varnostne in higijske naprave ni ničesar storilo. Rudarji so se

nad temi nedostatki ponovno pritoževali, a vedno zaman.

Divji prašiči in volkovi na Kočevskem. Dne 11. dec. t. l. je gozdni pristav Poli kneza Auersperga v Kočevju ustrelil dva divja prašiča v kočevski okolici. Prvi je bil 1 meter visok, 1 m 40 cm dolg in 140 kg težak, drugi je bil manjši in 70 kg težak. Posestnik lova Loser v Kočevju je ustrelil 12. dec. dve volčici. Te vrste divjačina se je v zadnjih treh letih posebno v Auerspergovih gozdih zelo pomnožila, zato je zanimanje ljudstva tem večje, da spozna to človeku in živalim nevarno divjačino, ker se le pred tremi tedni je neki voznik iz Kočevja nalezl na volka, ki je v bližini okrajne ceste ovco trgal. Voznik misleč, da je bil pes, se je podal z bičem proti njemu in ga napodil, ostali del ovce je vzel v Kočevje s seboj. Prvo omenjene živali so bile v Kočevju ljudem na upogled na razpolago, tudi šolska mladina je bila pripeljana, da si je ogledala divjačino. — Posebno pa so volkovi te čase zajce in srne, katerih je bilo v Auerspergovem lovišču preje obilo, zelo pokončali. Stari ljudje so mnenja, da je volkove streljanje med vojno tusem prignalo, ker jih pred vojno ni bilo videti.

Zadnja poreočila.

POLOŽAJ V BEOGRADU.

Beograd, 22. dec. V demokratskih krogih se je zvečer govorilo, da se vprašanje vojnega ministra reši na ta način, da se ne popolni, ampak da vrši dolžnost vojnega ministra kak drugi član kabineta. Radikalci tako rešitev odklanjajo.

Beograd, 22. dec. Kot najresnejša kandidata za vojnega ministra se imenujeta generala Vasić in Matić.

28. december — skrajni rok za delovanje zakonodajnega odbora.

Beograd, 22. dec. Danes je bila v zakonodajnem odboru ostra debata, ali je zakonodajni odbor po ustavi upravičen raztegniti svoje razpravljanje o še nerazpravljenih uredbah čez 28. dec., to je čez šestmesečni v ustavi predvideni rok. Sklenjeno je bilo, da je skrajni rok za delovanje odbora 28. dec. Uredbe, o katerih še ima razpravljati, se razdele v dve skupini, v glavne in postranske. O glavnih imajo dotične sekcije izvršiti priprave do 24. dec., da sklepajo o njih do 28. dec. še plenum odbora, o postranskih bo pa sklepal plenum brez debate. Kot prve pridejo na vrsto uredbe: o davku na poslovni promet, o davku na vojne dobičke, o državnem računovodstvu, o upravi fondov, o Obznani itd. Vse te pridejo na dnevni red jutrišnje seje.

Že zopet Albanci!

Beograd, 22. dec. Po vesti, ki jih je prejeila vlada, albanska vlada ne spoštuje meje nevtralne cone in so njene čete zasedle v neutralni coni zapadno od Skadra črto Muridan-Žogaj, severno-vzhodno obale Hotskega blata itd.

Konsolidacija razmer na Ogrskem.

Budimpešta, 22. dec. Med madžarsko vlado in vodstvom soc. dem. stranke so se vršila pogajanja o možnosti sodelovanja delavstva na obnovi zemlje. Pogajanja so končala z uspehom.

Prihodnja konferenca zaveznikov.

Pariz, 22. dec. Prihodnja konferenca zaveznikov bo sklicana za 4. jan. 1922 v Cannes. Sklepala bo med drugim o sklicanju splošne evropske gospodarske

50 teden.

Izkaz

o zaklanih živalih od 22. 12. do 18. 12. 1921 v mestni klavnici v Celju.

Ime mesarja.	bilov	volov	krav	telic	telet	prašičev	ovac	koz
Junger Lud.	—	—	3	—	—	—	—	—
Jerič Simon	—	—	—	2	3	—	—	—
Kroflič Alojz	—	—	—	3	2	—	—	—
Rebeuscheg Fr.	649	5	3	1	—	—	—	—
Suppan Ivan.	—	2	—	1	—	—	—	—
Zavodnik Andrej	—	—	1	3	8	—	—	—
Senič Franc	—	—	—	3	—	—	—	—
Pavlinc Franc.	—	—	—	—	—	1	—	—
Potekal Ludv.	—	—	3	—	—	—	—	—
Voisk Adolf.	—	—	—	1	—	—	—	—
Esli Matija.	—	—	—	1	—	—	—	—
Lapornik Ivan.	—	—	2	—	2	—	—	—
Urbančič Adolf.	—	—	17	—	—	—	—	—
Zany Viktor.	—	—	4	—	—	—	—	—

konferenca. Zavezniki bodo odločili, kateri narodi bodo na konferenci zastopani.

Umorjen grški admiral.

Atene, 22. dec. Admiral Kondiurotis je postal žrtev atentata. Nekaj oseb, ki so se udeležile zadnje vojne, se je prišlo pritožiti v vojni urad ter so oddale na slučajno navzočega admiralu par strel, ki so ga zadeli v trebuh.

Von Beseler umrl.

Berlin, 22. dec. Umrl je generalni polkovnik v. Beseler star 72 let.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Ponikva, M. M.: Če si hočete naročiti kaj ameriškega, naročite »Glas Svobode«, ki izhaja v Chicago. Naslov: »Glas Svobode«, 2656—58 S. Craneford Ave, Chicago, Illinois, U. S. of Amerika.

Lastnica in izdajateljica:

Zvezna tiskarna v Celju.

Odgovorni urednik: **Vekoslav Spindler.**

Tiska: **Zvezna tiskarna v Celju.**

*Vesele božične praznike
in srečno Novo leto!*

*Franjo Kunšek
fotograf*

CELJE, Cankarjeva ulica

*Vesele božične praznike
in srečno Novo leto!*

*Marija Kladnik
trgovina šivalnih strojev in koles*

CELJE, Kralja Petra cesta 33

Trgovski sotrudnik

mlad, priden, nadarjen ter pošten, **išče službe.** Vstop dne 1. januarja 1922. Naslov v upravi »Nove Dobe«. 1293 2-2

GOSTILNA

na račun se išče. Naslov v upravnistvu »Nove Dobe«. 1294 2—1

Meblovano sobo

če le mogoče s hrano, išče vdova z otrokom v boljši hiši. Želi 2 postelji ter najbolj potrebno pohištvo. Vrhna madraca in posteljno perilo ima sama. Ponudbe je poslati čimprej upravi »N. D.« 1298 2—1

Finančni nadpaznik v p. išče službe

kot vratar ali sluga v kakšnem podjetju. — Naslov: IVAN VOK, Žalec št. 12. 1326 1

Vozovi na prodaj:

koleseljni, eno- in dvovprežni polkriti lovski (Kutschierwagen). landauer in Cupe-voz pri

IVAN-U STRELEC,
CELJE, Samostanska ulica 2, CELJE.

Bukovo oglje

večje množine **kupuje** Gospodarska zveza.

Cenj. ponudbe na:

Podružnica Gosp. zveze v Celju
Razlagova ulica 1.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

1922

Franjo Faganel
trgovina z usnjem

CELJE, Gosposka ul. 26

ZVEZNA TISKARNA

CELJE

Franc Meško,
modni salon

CELJE, Aleksandrova ulica

Anton Kolenc in drugovi

v Celju

Franjo Bigaj
urar državne železnice

CELJE, Glavni trg 14

Franjo Rozman
manufakturna trgovina

CELJE, Aleksandrova ulica

Zveza slovenskih trgovcev

v Celju

Ana Natek
gostilna pri „Mostu“

v Celju

Ivan Bizjak
modni salon

CELJE, Prešernova ulica

Združene veletrgovine
Kolenc, Elsbacher, Cvenkel, Ravnikar

v Celju

Ivan Ravnikar
vletrgovec

v Celju

Neti Kunšek
trgovina s papirjem in perilom

CELJE, Ljubljanska cesta

Elektrotehnična trgovina
Karol Florjančič

CELJE, Cankarjeva ul. 2

Franc Kramar
modna in galanterijska trgovina

v Celju

Viktor Zany
prekajevalnica

CELJE, Prešernova ulica

Lekarna pri Orlu
Mr. ph. Vojko Arko

Celje

Petek in drug
špecerijska trgovina

v Celju

Ljudevit Junger
prekajevalnica

CELJE, Prešernova ulica

Kino Gaberje
Lila Štefančič

Celje

Frece & Plahuta

Celje

Franc Krajnc
brivec

CELJE, Glavni trg

Restavracija Narodni dom
K. P. Perc

Celje

Drogerija „Sanitas“

Celje

Franc Koštomaj
brivnica

CELJE, Prešernova ulica

Josip Božič
gostilna na „Škarp“

Breg - Celje

Anton Močnik
špecerijska trgovina

v Celju

A. Pepernik
brivec

CELJE, Prešernova ulica

Ivan Železnik
brivec

Celje

HOTEL „BALKAN“
Gosposka ulica

HOTEL „BELI VOL“
Kralja Petra cesta

Drago Bernardi hotelir v CELJU

Josip Majdič
kolodvorska restavracija

v Celju

Anton Fazarinc
trgovina s specerijskim blagom

Celje
Kralja Petra cesta

R. Debenjak
trgovina

Celje
Kralja Petra cesta

Anton Robek
restavracija „Branibor“

Celje
Kralja Petra cesta

»Adria«
prodajalna čevljev Mirenske čevljarke
zadruga

Celje
Narodni dom

Cili in Jos. Rožić
trgovina

Celje
Aleksandrova ulica Kralja Petra cesta

Janko Bovha
trgovina s papirjem

Celje
Kralja Petra cesta

Janko Božič
trgovina

Celje
Kralja Petra cesta

Manufakturna in modna trgovina
Karol Pajk

Celje
Kralja Petra cesta

Ivan Mastnak
krojaški mojster

Celje
Kralja Petra cesta

Marija Fröhlich
krznarija

Celje
Kralja Petra cesta

Specerijska trgovina
J. V. Dečko

Celje
Glavni trg 10 — Ljubljanska cesta 4

Franjo Dolžan
stavbeno in galanterijsko kleparstvo

Celje
Kralja Petra cesta

Registrov. kreditna in stavbena
zadruga z om. zav.
Prežernova ul. 15 v Celju
Stanje rezerve K 130.000.

„LASTNI DOM“

Račun čekovnega urada št. 10.318.

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % štiri in pol K
od sto, proti odpovedi (5%) pet od sto
Stanje hranilnih vlog: K 4.000.000.

Otvoritev trgovine!

Cenjenemu občinstvu v Celju in okolici vljudno poročam, da sem prevzel v moji lastni hiši staroznano **specerijsko trgovino Milan Hočevar**, katero sem popolnoma renoviral ter jo bom v večjem obsegu od dne **9. decembra** naprej vodil. — Priporočam se vsem cenjenim odjemalcem mojega prednika, kakor vsem bodočim cenjenim strankam, ter jih zagotavljam v naprej najsolidnejše in najcenejše postrežbe.

Z odličnim spoštovanjem

I. V. DEČKO

Glavni trg št. 10.

Ljubljanska cesta št. 4.

ZVEZNA TISKARNA

CELJE, STROSSMAYERJEVA UL. 1

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela
najhitreje in po dnevnih cenah. Izde-
luje vse tiskovine kakor: časopise,
trgovske, šolske in uradniške tiskovine,
knjige, cenike itd. do najumetnejšega
barvnega tiska. Najbolje urejena

KNJIGOVEZNICA

izvršuje hitro in solidno knjigoveška
dela od najpreprostejših do najfinejših
izpeljave

Proda se

zaradi odpotovanja **opra** za spal-
ne sobe z orehovega lesa iv starin-
skem slogu. Miklošičeva ul. 4. 1

Poznało najboljšo ptujsko

kislo zelje

se dobi zopet v vsaki množini pri
L. Bandek, Gosposka ulica št. 32.

POTNIK

se išče za **drobnarijsko in ga-**
lanterijsko blago za Slovenijo
in Hrvatsko. — Ponudbe je poslati na
1449 upravo tega lista. 6-5

Uprava mestnega gledališča v Celju

išče

suflerko

Ponudbe na Dram. društvo v Celju

Uprava javne bolnišnice v Celju,

se zahvaljuje vsem, ki so
prispevali za božičnico bo-
disi v blagu ali denarju.

—O—

Dne 26. dec. 1921 na Štefanovo zvečer

KONCERT
v hotelu pri **KRONI**.

Narodna kavarna

Dne 26. dec. 1921. na Sv. Štefana zvečer

salonski koncert

—O—
△ Začetek ob pol 8 uri. Vojaška godba △
△ dravske ljubljanske divizije. △ △

1383 1

Iščem trgovski lokal ali
skladišče
v centru mesta. —
Ponudbe na upravo
»Nove Dobe«. 1297 1

Viničar

oženjen, brez otrok se
sprejme. Isti mora biti
vešč v vinogradstvu
in sadjarstvu. Dobi
stanovanje in hrano.
Plača po dogovoru, nastop takoj. Po-
nudbe je poslati na **MIRKO FERKOVIČ**
Stenjevec pri Zagrebu. 1306 2-1

Ustanovljena 1864.

Hranilnica mestne občine Celje

Ustanovljena 1864.

V lastni palači pri kolodvoru (prej Sparkasse der Stadtgemeinde Cilli).

Stanje hranilnih vlog K 28,000.000.

Vrednost rezervnega zaklada K 8,000.000.

HRANILNE vloge, ki se sprejemajo od usakogar, uživajo najpopolnejšo varnost in ugodno obrestovanje. Pošine položnice strankam brezplačno na razpolago. Rentnino plačuje zavod iz svojega.

SPREJEMA tudi v varno shrambo od strank in sodišč razne vrednostne papirje, vložne knjižice i. t. d. Daje v najem PREDALE v svojih safeblagajnah, tako, da obdrži ključ stranka sama.

OSKRBUJE svojim vložnikom prodajo in nakup vseh vrst vrednostnih papirjev itd. Izvršuje za nje tudi inkaso in druga denarna opravila najkulantneje. IZPLAČILA v inozemstvu izredno ugodno in promptno.

Posojila vseh vrst pod najugodnejšimi pogoji. Brezplačna pojasnila in strokovnjaški nasveti v vseh denarnih prasanjih.

Petsto stotov zdravega štajerskega

sena

tako na prodaj.

Ponudbe z navedbo cene upravnistvu »Nove Dobe« v Celju. 1272 4-4

Obl. konc. posredovalnica za promet z realitetami 148 50-47

Anton P. Arzenšek

Celje, Kralja Petra cesta št. 22. posreduje pri prodaji kakor tudi pri nakupu hiš, vil, graščin, zemljišč, industrij, podjetij itd. vestno in pod ugodnimi pogoji.

CENE ZMERNE!

Manufakturna in modna
TRGOVINA
KAROL PAJK

Celje, Kralja Petra c.

se priporoča za mnogobrojni obisk
V zalogi vse nove sokolske potrebščine!

POSTREŽBA TOČNA!

Carinsko posredovanje
izvršuje najtočneje in po zmernih cenah

„KOMPAS“

špedicijsko podjetje, informacijska pisarna
v Celju, Razlagova ulica št. 11.

Jetika! Specialist za pljučne bolezni Dr. Pečnik ordinira v torek in petek: 11-12 in 2-4 ure v Mariboru, Razlagova ulica 21. V Št. Jurju ob j. ž. v četrtek celi dan.

Električne motorje, inštalacijski material, žarnice, števec, žičo, vod A. E. G. dobavlja elektrotehnična tvrdka **Karol Florjančič, Celje** Cankarjeva cesta št. 2, po zmernih cenah.

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo
Ant. Jošta nasl.

Franjo Dolžan

Celje, Kralja Petra cesta 8
se priporoča za izdelavo vsakovrstnih stavbenih in galanterijskih del. Kritja streh, zvonikov, popravila istih, naprave strelododov itd. Izvršitev točna, cene zmerno. Za izvršena dela se jamči.

SALAME

Prve vrste
NOVO BLAGO
Povsem zrela!

se dobiva povsod.

Prva hrvaška tovarnica salam, suhega mesa in masti

M. GRONKLOVIĆ SINOV

d. d.

1169 Petrinja 30-12

Glavno zastopstvo za Slovenijo:
R. Bunc in drug
Celje Ljubljana Maribor

„PELIKAN“

1254 7-5

prvi fotografski umetniški zavod v Celju samo Razlagova ulica št. 1 poleg hotela Union, priporoča cenj. občinstvu svoje slike v znani dovršenosti za

novoletna darila

Izvršuje od najmanjše do naravne velikosti črne, rujave in barvane v olju, akvareli, pasteli in druge kot posebnost BARVANE ŠKICE, povečane slike v 4 dneh, za popolno podobo in trajnost slike se jamči. — Atelje je vsak praznik in četrtek : : : : toplo zakurjen, po potrebi tudi v drugih dneh. : : : :

Ne odlašajte! Prazniki so pred durmi!

Oglejte si
manufakturno trgovino
J. KUDISZ

Celje - Gaberje št. 16, nasproti vojašnici prestolonaslednika Aleksandra
Priporoča se vsem odjemalcem: na drobno in debelo.

Dospela je velika množina inozemskega blaga po zelo nizkih cenah; na primer sukno za moške in ženske obleke, cefir, šifon in raznovrstno manufakturno blago.

M. Ropas, Celje.

Zaloga novih ter preigranih klavirjev in pianin samo prvovrstnih tvrdk. - Vsa popravila in uglašanja točno in strokovnjaško.
: Izposojevanje klavirjev in pianin. :

Fižol, krompir, suhe gobe in deželne pridelke kupuje po najvišjih cenah
špecerijska trgovina

Celje • PETEK & DRUG • Celje**Ant. Lečnik**

urar in juvelir

CELJE Glavni trg 4, 55-48 (prej Pacchiaffo).

Trgovina z galanterijskim, modnim in norimberškim blagom ter kranjskimi izdelki po najnižjih cenah

Fr. Kramar

v Celju, na Kralja Petra cesti.

Zaloga cigaretnega papirja in stročnic.

SUKNO

pristno češko za moške in volneno za ženske obleke in razno manufakturno kupite radi direktnega importa po čudovito nizkih cenah samo v veletrgovini in razpošiljalnici
R. Stermecki, Celje.

Jadranska banka

Beograd, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković,

Celje

Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Poslovne zveze z vsemi večimi kraji v tu- in inozemstvu.